

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 12-13 grudnia 2014 r. na kierunku „ochrona środowiska” prowadzonym w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych; w dziedzinie nauk rolniczych; w dyscyplinach naukowych: ochrona i kształtowanie środowiska, biotechnologia, inżynieria rolnicza na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów niestacjonarnych na Wydziale Ekologii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie

przez Zespół Oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodnicząca: prof. dr hab. Grażyna Jaworska (członek PKA);

członkowie: - prof. dr hab. Józef Koc (ekspert PKA);
- prof. dr hab. inż. Krzysztof Pulikowski (członek PKA);
- mgr Agnieszka Socha-Woźniak (ekspert ds. formalno–prawnych PKA);
- Piotr Wodok (ekspert PKA, przedstawiciel PSRP).

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz czwarty ocenia jakość kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie. Wizytacja w bieżącym roku akademickim przeprowadzona została z inicjatywy Komisji w ramach harmonogramu prac określonego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2014/2015.

Wizytacja poprzedzona była zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z przedłożonym przez Uczelnię Raportem samooceny oraz podziałem zadań pomiędzy członków Zespołu. Raport wizytacji opracowano na podstawie Raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię w toku wizytacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami i studentami ocenianego kierunku, hospitacji zajęć, wizytacji infrastruktury dydaktycznej oraz przeglądu prac etapowych oraz prac dyplomowych wraz z ich recenzjami.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki

Misję i strategię Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie Senat Uczelni zatwierdził Uchwałą Nr 1/12/12 z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie *przyjęcia Strategii Rozwoju Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania*. Zgodnie ze zdefiniowaną w *Strategii rozwoju*

na lata 2012-2022 misją Uczelni jest - nowocześnie i elastycznie kształcić studentów mających sprostać potrzebom rozwojowym społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, wzbogacać swoim profesjonalizmem kapitał ludzki Mazowsza i Polski, jak również tworzyć nowe wartości w duchu zrównoważonego rozwoju, zgodnie z oczekiwaniami rynku pracy. Strategia zakłada, że: w Uczelni prowadzone jest kształcenie na studiach stopnia: pierwszego (studia licencjackie, inżynierskie – 10 kierunków studiów) i drugiego (studia magisterskie – 3 kierunki studiów). W jej ofercie są kierunki studiów o profilach technicznym, artystycznym, ekonomicznym, rolniczo-przyrodniczym oraz medycznym. Połowa kierunków jest prowadzonych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Jednym z istotnych celów jest utrzymanie na dotychczasowym poziomie liczby studentów na studiach stacjonarnych. Planowane jest uruchomienie nowych kierunków studiów pierwszego stopnia z dziedzin nauk technicznych i artystycznych. Oferta studiów podyplomowych jest bardzo ograniczona. Przewiduje się zwiększenie liczby słuchaczy na studiach podyplomowych i różnego typu kursach zawodowych.”.

Strategia Wydziału Ekologii WSEiZ na lata 2012-2022 przyjęta została, zgodnie z § 15 pkt 1 Statutu Uczelni przez Radę Wydziału, Uchwałą nr 2/07/2012 na posiedzeniu w dniu 10 lipca 2012 r. Misja i Strategia Wydziału Ekologii WSEiZ w Warszawie określa cztery cele szczegółowe: kształcenie, nauka, kadra i współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Obszarowi kształcenie przypisano następujące cele i działania: poszerzanie i ukierunkowanie oferty edukacyjnej Wydziału w wyniku ciągłego monitorowania zapotrzebowania na absolwentów - utworzenie w latach 2013-2022 nowych specjalności na kierunkach studiów „ochrona środowiska”, „zdrowie publiczne”, „edukacja techniczno-informatyczna”; poszerzenie oferty edukacyjnej w zakresie kształcenia w językach obcych; rozwijanie i wdrażanie nowoczesnych technik i narzędzi kształcenia wprowadzenie wybranych elementów e-learningu do nauczania języka angielskiego; poszerzenie oferty kształcenia podyplomowego – uruchomienie nowych kierunków studiów podyplomowych z zakresu ochrony środowiska i zdrowia publicznego, m. in. od września 2012 r. kierunki: Doradca ds. Ochrony Środowiska, Odnawialne Źródła Energii, od lutego 2013 r., Zarządzanie Jednostkami Opieki Zdrowotnej; udział organizacyjny, kadrowy i programowy Wydziału w uruchomieniu w Uczelni Uniwersytetu Trzeciego Wieku – do 2015 r.; dalsze rozwijanie kształcenia w oparciu o relację uczeń-mistrz; dbałość o rozwijanie mobilności międzynarodowej studentów; dalsze doskonalenie jakości kształcenia w oparciu o rozwijany w Uczelni Wewnętrzny System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia; rozbudowa systemu monitorowania karier absolwentów z myślą o doskonaleniu kształcenia i aktualizacji oferty edukacyjnej.

Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie (WSEiZ) rozpoczęła kształcenie na kierunku „ochrona środowiska” (studia I stopnia) w roku akademickim 1995/96 na podstawie decyzji MEN z dnia 28 sierpnia 1995 r. dotyczącej jednorazowej rekrutacji oraz decyzji MEN z 24 kwietnia 1996 r. nadającej WSEiZ uprawnienie do prowadzenia studiów I stopnia na kierunku „ochrona środowiska”. W roku 2000 WSEiZ, na podstawie decyzji MEN z dnia 24 sierpnia 2000 r., uzyskała uprawnienie do prowadzenia studiów II stopnia na kierunku „ochrona środowiska”.

Oceniany kierunek „ochrona środowiska” w pełni wpisuje się w strategię Uczelni i Wydziału, jakim jest kształcenie cenionych absolwentów, zdolnych sprostać potrzebom rozwojowym społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, wzbogacających swoim profesjonalizmem i mobilnością intelektualną kapitał ludzki Mazowsza i Polski. Studia I stopnia pozwalają na nabycie podstawowych kompetencji inżynierskich i społecznych umożliwiających realizację zadań zawodowych w zakresie programowania, organizowania, prowadzenia oraz kontroli działalności w dziedzinie ochrony i kształtowania środowiska,

natomiast studia II stopnia umożliwiają poszerzenie i pogłębienie wiedzy, wykształcenie zaawansowanych umiejętności oraz nabycie pogłębionych kompetencji inżynierskich i społecznych umożliwiających samodzielną twórczą i krytyczną, zgodną z zasadami etycznymi, realizację zadań zawodowych. W opracowanym programie kształcenia zagwarantowano studentom dostęp do nowoczesnej wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych i rolniczych. „Ochrona środowiska” stanowi wiodący kierunek kształcenia na Wydziale i Uczelni, co wynika również z tradycji kształcenia na tym kierunku, jest to pierwszy kierunek, jaki został na tej Uczelni uruchomiony.

Na kierunku „ochrona środowiska” realizowane są studia pierwszego stopnia – inżynierskie oraz drugiego stopnia. Od roku akademickiego 2014/2015 kształcenie odbywa się wyłącznie w formie niestacjonarnej. Na studiach I stopnia student może wybrać jedną z dwóch specjalności: Odnawialne źródła energii, Gospodarka wodna i odpadowa lub Ochrona biosfery i zarządzanie ochroną środowiska. Na studiach II stopnia zaplanowano trzy specjalności: Odnawialne źródła energii, Gospodarka wodna i odpadowa; Zarządzanie ochroną środowiska; Zdrowie i środowisko. Ze względu na rozmiar kształcenia, średnio 40 osób na roku, przedstawioną ofertę należy uznać za w pełni wystarczającą.

2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W pracach nad ustalaniem koncepcji kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” uczestniczyli zarówno interesariusze wewnętrzni (nauczyciele akademicy, studenci), jak i interesariusze zewnętrzni. Udział ten przejawia się głównie poprzez przedstawicieli w organach odpowiedzialnych za przygotowanie programów kształcenia. Studenci mają zapewniony udział w posiedzeniach Senatu oraz Rady Wydziału z uwzględnieniem co najmniej 20% liczby członków, zgodnie z art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Samorząd deleguje również swojego przedstawiciela do Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Przewodniczący Samorządu ocenił współpracę z władzami Uczelni oraz Wydziału jako dobrą i prowadzoną na zasadach partnerskich. Przedstawiciele samorządu mają wgląd we wszystkie dokumenty Uczelni. Samorząd opiniuje programy kształcenia oraz regulaminy w formie uchwał, najczęściej nie zgłaszając swoich uwag. Ze względu na niestacjonarny tryb studiów studenci wizytowanego kierunku mało angażują się w pracę Samorządu oraz prace związane z opiniowaniem programów kształcenia i regulaminów. Powszechny udział studentów w kształtowaniu oferty dydaktycznej Wydziału odbywa się poprzez ankiety wypełniane w każdym semestrze.

Studenci w czasie spotkania z Zespołem PKA potwierdzili, że ze względu na niestacjonarny charakter studiów trudno im się angażować w prace nad rozwojem kierunku. Zgłosili jednak kilka drobnych uwag do swojego programu związanych z treściami kształcenia w ramach kilku przedmiotów, np. filozofii przyrody

Ważną rolę w opracowaniu koncepcji kształcenia odegrała Rada Pracodawców powołana Uchwałą 4/09/2012 Rady Wydziału Ekologii WSEiZ w z dnia 25 września 2012 r. Jej głównym zadaniem jest doskonalenie programów kształcenia z uwzględnieniem aktualnych wymagań rynku pracy. Aktywność Rady Pracodawców została potwierdzona na spotkaniu z Zespołem PKA, które odbyło się w czasie wizytacji. Wydział Ekologii WSEiZ prowadził współpracę w oparciu o umowę z 24 partnerami krajowymi otoczenia naukowo-badawczego, gospodarczego i społecznego. Udział pracodawców w kształtowaniu oferty

dydaktycznej jest znaczący ponieważ wśród wykładowców jest wielu przedstawicieli firm i instytucji będących potencjalnymi pracodawcami kształconych na wydziale studentów. Ze względu na niestacjonarny charakter studiów i duży udział studentów zatrudnionych w jednostkach związanych z ochroną środowiska studenci stanowią również specyficzną grupę zaliczającą się również do interesariuszy zewnętrznych.

Studenci swój wkład w określanie koncepcji kształcenia oraz zapewnienie jakości kształcenia widzą głównie poprzez udział w procesie ankietyzacji, w trakcie którego studenci pytani są o zadowolenie z odbywanych zajęć, a także ze sposobu ich prowadzenia i stosunku prowadzącego do studentów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” ściśle nawiązuje do misji i strategii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie oraz do strategii Wydziału Ekologii. Program kształcenia gwarantuje studentom dostęp do nowoczesnej wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych i rolniczych, umożliwiając wykształcenie specjalisty w zakresie ochrony środowiska.
- 2) W procesie opracowywania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów brali udział zarówno interesariusze wewnętrzni, jak i zewnętrzni. Udział poszczególnych grup interesariuszy wewnętrznych odbywa się pośrednio poprzez udział w organach odpowiedzialnych za przygotowanie programów kształcenia. W roku 2012 została powołana Rada Pracodawców złożona z przedstawicieli firm i instytucji zatrudniających absolwentów Wydziału i odgrywa ona ważną rolę w tworzeniu i dostosowywaniu do potrzeb rynku pracy programu studiów na kierunku „ochrona środowiska”.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Kierunek „ochrona środowiska” był pierwszym z uruchomianych w WSEiZ w Warszawie, w roku akademickim 1995/1996. Nazwa kierunku jest zgodna z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie nazw kierunków studiów (Dz. U. Nr 121, poz. 838, z późn. zm.).

Program kształcenia oparty na Krajowych Ramach Kwalifikacji jest wyodrębniony z obszaru nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, a efekty kształcenia odnoszą się do trzech dyscyplin: ochrona i kształtowanie środowiska, biotechnologia oraz technika rolnicza z dziedziny nauk rolniczych. W procesie budowy programu kształcenia brano pod uwagę

wzorce międzynarodowe, m.in. Subject Benchmark Statement przygotowany przez brytyjską rządową agencję The Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) oraz doświadczenia uczelni polskich i zagranicznych, opinie przedstawicieli pracodawców, wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów oraz sytuację na rynku pracy. Analiza efektów kształcenia kierunku nasuwa pewnie wątpliwości w zakresie odniesienia ich do dyscypliny technika rolnicza, a jednocześnie wydaje się bardziej stosowne odniesienie tych efektów do dyscypliny inżynieria środowiska z dziedziny nauk technicznych.

Sylwetka absolwenta wywodzi się z opisu kwalifikacji absolwenta zawartego w standardach kształcenia, ze szczególnym naciskiem na analizowanie, identyfikowanie i rozwiązywanie problemów związanych z ochroną środowiska. Duży nacisk jest położony na produkcję energii ze źródeł odnawialnych. Absolwent tego kierunku jest przygotowany do działania zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Obecnie kształcenie obejmuje studia o profilu ogólnoakademickim w formie studiów niestacjonarnych: pierwszego stopnia - inżynierskie w dwóch specjalnościach: Odnawialne źródła energii, gospodarka wodna i odpadowa oraz Ochrona biosfery i zarządzanie ochroną środowisk; drugiego stopnia z trzema specjalnościami: Odnawialne źródła energii, Gospodarka wodna i odpadowa; Zarządzanie ochroną środowiska; Zdrowie i środowisko.

Studia I stopnia na IV roku są realizowane według programu studiów opracowanego na podstawie standardów kształcenia określonych w załączniku nr 74 do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, ze zm.). Zgodnie z warunkami podanymi w standardach kształcenia absolwent studiów uzyskuje wiedzę z zakresu przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, technicznych i rolniczych. Powinien analizować procesy zachodzące w przyrodzie oraz określać wpływ działalności człowieka na środowisko. Posiada umiejętności organizowania procesów technologicznych mających wpływ na ochronę środowiska. Wykazuje także znajomość języka obcego na poziomie B2 oraz interdyscyplinarną wiedzę w zakresie regulacji prawnych i zasad etycznych dotyczących środowiska.

Pozostałe roczniki kształcone są według programów kształcenia, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 14b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U z 2012 r. poz. 572, ze zm.), a więc podlegającym ocenie zgodności z rozporządzeniami Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, ze zm.) oraz z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520).

Ocenę programów kształcenia, zakładanych celów i efektów kształcenia dokonano na podstawie Raportu samooceny oraz materiałów przekazanych w czasie wizytacji, odbytych spotkań i rozmów, wizytacji zajęć oraz ocenionych prac etapowych i dyplomowych.

Efekty kształcenia dla kierunku „ochrona środowiska” na studiach pierwszego i drugiego stopnia zatwierdził Uchwałą Nr 1/6/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r. Senat Uczelni, zgodnie z obowiązującymi wówczas wymogami art. 11 ust. 2 pkt 2 ustawy. W załączniku do powyższego dokumentu określono efekty kierunkowe oraz moduły przedmiotów je realizujące, a także przyporządkowano efekty kierunkowe do efektów obszarowych określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Zasady opracowywania programów kształcenia dla studiów I i II stopnia zatwierdzone zostały

Uchwałą nr 3/12/2011 Senatu Uczelni z dnia 12 grudnia 2011 r., a następnie zmienione Uchwałami Senatu: nr 4/04/2012 z dnia 24 kwietnia 2012 r. oraz nr 5/12/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Uchwałą nr 1/06/2014 Rada Wydziału Ekologii WSEiZ przyjęła w dniu 24 czerwca 2014 r. programy kształcenia obowiązujące studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2014/2015 na kierunkach studiów prowadzonych w powyższej Jednostce, w tym na kierunku „ochrona środowiska” na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Program kształcenia i plan studiów (Załącznik nr 4 Raportu samooceny) opracowany w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji dla kierunku „ochrona środowiska” obejmujący studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim został osadzony w całości, jak już wcześniej wspomniano, w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, w dziedzinie nauk rolniczych, a efekty kształcenia odnoszą się do trzech dyscyplin: ochrona i kształtowanie środowiska, biotechnologia i technika rolnicza.

Program kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” dla pierwszego stopnia obejmuje 22 efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, 17 w zakresie umiejętności oraz 5 efektów w zakresie kompetencji społecznych. Wszystkie efekty kierunkowe odnoszą się do efektów kształcenia w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych i obejmują **wszystkie efekty konieczne do uzyskania kompetencji inżynierskich**. Efekty kierunkowe są spójne i prawidłowo zdefiniowane. Ich ogólny charakter pozwala na elastyczne kształtowanie planu studiów zapewniającego ich realizację, pozwala na prawidłowe kształtowanie struktury kwalifikacji sylwetki absolwenta.

Matryca efektów kształcenia pokrywa wszystkie efekty kierunkowe. **W matrycy nie przedstawiono poszczególnych przedmiotów fakultatywnych**, lecz potraktowano je jako jeden blok mający zasadniczy udział w kształtowaniu większości efektów kierunkowych. Matryca jest bardzo rozbudowana, ponieważ każdy przedmiot jest przypisany do kilku efektów kierunkowych, a każdy efekt kierunkowy jest realizowany przez kilka, a nawet kilkanaście przedmiotów. Przykładowo efekt kierunkowy K1A_U01 jest **realizowany przez 31 przedmiotów plus blok przedmiotów obieralnych**. Taka konstrukcja znacząco utrudnia ocenę realizacji efektu kierunkowego. W związku z tym należy, w ramach walidacji efektów dla poszczególnych przedmiotów, zweryfikować liczbę efektów dla danego przedmiotu i zdecydowanie ograniczyć liczbę efektów kierunkowych osiąganych przez realizację jednego przedmiotu.

W programie studiów zaplanowano praktykę zawodową (4 tygodniową) oraz praktykę dyplomową (2 tygodniową). Zdefiniowane efekty kształcenia dla praktyk zawodowych pozwalają na osiągnięcie założonych kierunkowych efektów kształcenia

Program kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” dla drugiego stopnia obejmuje po 18 efektów kierunkowych w zakresie wiedzy, 17 w zakresie umiejętności oraz 6 efektów w zakresie kompetencji społecznych. Wszystkie efekty kierunkowe odnoszą się do efektów kształcenia w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych i obejmują wszystkie efekty konieczne do uzyskania kompetencji inżynierskich. Mimo to przygotowano specjalny program uzupełniający, obejmujący 30 ECTS, dla absolwentów studiów licencjackich, którzy są zainteresowani podjęciem studiów II stopnia. **Efekty kierunkowe są spójne i prawidłowo zdefiniowane**. Ogólny charakter efektów kierunkowych pozwala na elastyczne kształtowanie planu studiów zapewniającego ich realizację.

Matryca efektów kształcenia opracowana dla studiów II stopnia pokrywa wszystkie efekty kierunkowe. Matryca, podobnie, jak dla studiów pierwszego stopnia, jest bardzo rozbudowana, ponieważ każdy przedmiot jest przypisany do kilku efektów kierunkowych, a każdy efekt kierunkowy jest realizowany przez kilka, a nawet kilkanaście przedmiotów. W

matrycy nie przedstawiono poszczególnych przedmiotów fakultatywnych, lecz potraktowano je jako jeden blok mający zasadniczy udział w kształtowaniu efektów kierunkowych. Bardzo pożądane jest uproszczenie matrycy efektów kierunkowych.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem PKA nie wiedzieli czym są zakładane efekty kształcenia, potwierdzili jednak, że zakładane efekty kształcenia, przypisane dla poszczególnych przedmiotów, są im przedstawiane przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach.

Efekty kształcenia oraz karty przedmiotów są dostępne na stronie internetowej Uczelni.

Reasumując należy stwierdzić, że efekty kształcenia określone przez Uczelnię zarówno dla I jak i II stopnia studiów o profilu ogólnoakademickim są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją kierunku wypracowaną przez Wydział Ekologii. Efekty kształcenia w aspekcie wiedzy i umiejętności osiąganych w ramach kształcenia ogólnego i kierunkowego na obu poziomach są spójne i stwarzają możliwość uzyskania zakładanych celów kształcenia i struktury kwalifikacji absolwenta. Analiza efektów przedmiotowych, jak również matrycy pokrycia efektów kierunkowych wskazuje, że program studiów umożliwia osiągnięcie wszystkich efektów kierunkowych na studiach I i II stopnia. Zdaniem Zespołu wizytującego należy jednak rozważyć modyfikację efektów kształcenia. Pewnym uproszczeniem mogłaby być zmiana polegająca na zmniejszeniu: liczby efektów kształcenia oraz liczby przedmiotów i liczby efektów przedmiotowych i przypisanie ich do mniejszej liczby efektów kierunkowych. Wątpliwości też budzi uzyskiwanie kompetencji społecznych w ramach wszystkich przedmiotów znajdujących się w planie studiów.

- 2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne,

Efekty kształcenia ocenianego kierunku „ochrona środowiska” zostały sformułowane w sposób zrozumiały. Efekty kształcenia na studiach I stopnia są spójne z zakładanymi efektami na studiach II stopnia.

Większość efektów może być weryfikowalna, choć nie w jednakowym stopniu. Dobrze opracowano system weryfikacji efektów w zakresie wiedzy i umiejętności, natomiast modyfikacji wymaga sposób weryfikowania kompetencji społecznych.

Z opinii studentów wynika, że zakładane efekty kształcenia dotyczące zarówno wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, są dla nich zrozumiałe i sformułowane w taki sposób, że wiedzą oni jak będą sprawdzane na kolokwiach czy zaliczeniach.

- 3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Ogólne zasady weryfikacji efektów kształcenia są określone w Regulaminie studiów Wyższej Szkoły Ekologicznej i Zarządzania w Warszawie, Uchwała nr 1/04/2014 Senatu Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania z dnia 15 kwietnia 2014 r., Rozdziały 6-8 § 15-22. Opisano w nim: formy nauczania, zaliczenie zajęć, zaliczenie przedmiotu, zaliczenie komisyjne oraz zaliczenie semestru. Stopień opanowania wiedzy przez studentów w zakresie danego przedmiotu podlega okresowej weryfikacji. Zgodnie z Regulaminem studiów okresem zaliczeniowym zajęć jest semestr. Zaliczeniu podlegają zajęcia przewidziane na dany semestr w planie studiów dla danego kierunku, zajęcia na które student zapisał się lub został skierowany decyzją dziekana. Zaliczenia dokonuje prowadzący nauczyciel na podstawie

oceny wyników pracy studenta (osiągnięcia efektów kształcenia) w całym semestrze lub roku zgodnie z zasadami przekazanymi studentom na początku zajęć. Do weryfikacji uzyskanych przez studenta efektów kształcenia mogą być wykorzystywane różne metody np. egzamin ustny lub pisemny, kolokwium, raport z wykonanych ćwiczeń, praca projektowa, referat. Decyzję dotyczącą szczegółowych treści, form kształcenia, efektów kształcenia oraz formy zaliczenia zajęć określa prowadzący zajęcia. Warunkiem zaliczenia semestru jest zaliczenie wszystkich przedmiotów i praktyk przewidzianych w planie studiów, a także uzyskanie co najmniej 30 punktów ECTS. Zasady oceniania są typowe i opierają na sześciostopniowej skali (2; 3; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0). Uszczegółowieniem zapisów Regulaminu studiów jest Zarządzenie nr 26/2012 Rektora WSEiZ w Warszawie z dnia 28.09.2012 r. w sprawie sposobów weryfikacji i zasad dokumentowania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów oraz w Zarządzeniu Nr 27/2013 Rektora WSEiZ z dnia 28 października 2013 r. w sprawie: wprowadzenia zmian w zarządzeniu w sprawie organizacji i przebiegu egzaminów oraz zaliczeń. W powyższych zarządzeniach określono, że efekty kształcenia osiągnięte indywidualnie przez studentów w toku studiów poddawane są regularnej weryfikacji, a sposoby weryfikacji ich osiągnięcia dostosowane są do rodzaju efektów kształcenia. Przyjęto, iż forma zaliczenia przedmiotu jest określona w obowiązującej karcie przedmiotu, a jeśli w skład przedmiotu dopuszcza się wiele rygorów (egzamin lub zaliczenie wykładu, ćwiczeń audytoryjnych, projektowych, laboratoryjnych) forma ustalana jest dla każdego rygoru odrębnie. Zobowiązano nauczycieli akademickich do poinformowania studenta, jakiego rodzaju wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne nabędzie w ramach przedmiotu oraz w jaki sposób będą one weryfikowane, zgodnie z informacjami zawartymi w karcie przedmiotu.

Należy zatem stwierdzić, że efekty kształcenia osiągnięte przez studenta w toku studiów poddawane są regularnej weryfikacji, a sposoby weryfikacji generalnie dostosowane są do rodzaju efektów. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy są weryfikowane za pomocą egzaminów najczęściej pisemnych, efekty kształcenia w zakresie umiejętności - na podstawie oceny wykonywanych przez studenta czynności. Natomiast weryfikacja efektów w zakresie kompetencji społecznych wymaga kompleksowego dopracowania. W kartach przedmiotów wprowadzono rozróżnienie między formą zaliczenia a sposobami weryfikacji efektów kształcenia. Forma zaliczenia przedmiotu to zaliczenie i/lub egzamin, informacja ta jest podana dla każdego przedmiotu także w planie studiów. Analizę założonych i zrealizowanych efektów kształcenia można prześledzić w internetowej sieci komputerowej Uczelni.

Ocena z formy zajęć uwzględnia oceny poszczególnych efektów, zaś ocena z modułu - średnią ważoną ocen z poszczególnych form zajęć w module. Ocenę z modułu wystawia opiekun modułu wyznaczony przez Dziekana. Szczegółowe zasady oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych ustala prowadzący poszczególne formy zajęć w konsultacji z opiekunem modułu.

Wszystkie formy weryfikowania efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zostały podane w sylabusach. Są to podstawowe, powszechnie stosowane metody. Narzędzia weryfikacji wiedzy są tak skonstruowane, że przykładowo otrzymana przez studenta ocena dostateczna oznacza, iż osiągnął on wszystkie zamierzone efekty kształcenia dla przedmiotu, w danym semestrze, na poziomie co najmniej minimalnym. Słabą stroną systemu oceny efektów kształcenia jest ocena kompetencji społecznych.

Zobowiązano wszystkich nauczycieli akademickich do dokumentowania osiągniętych przez studenta, w ramach przedmiotu, efektów kształcenia. Nauczyciel akademicki ma obowiązek przechowywania pisemnych prac studenckich przez rok po zakończeniu roku akademickiego, w którym zostały przygotowane. Po tym okresie nauczyciel akademicki

dostarcza do Dziekanatu po dwa egzemplarze pracy ocenionej bardzo dobrze, dobrze, dostatecznie i niedostatecznie. Prace te przechowywane są w Dziekanacie przez trzy lata.

W przypadku ustnej weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów, nauczyciel akademicki składa w Dziekanacie, najpóźniej miesiąc od zakończenia sesji egzaminacyjnej, zestaw pytań, które były podstawą weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia. Przechowywana dokumentacja weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, ma służyć właściwym jednostkom do kompleksowej analizy osiągnięć studentów. Dodatkowo, Dziekan Wydziału, po zasięgnięciu opinii nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego określonego kierunku studiów, przedkłada Radzie Wydziału na koniec roku akademickiego, raport dotyczący oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studentów w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się również w zakresie praktyk zawodowych. Efekty kształcenia zostały zdefiniowane w sylabusie. Zaliczenia praktyk i oceny osiągniętych efektów kształcenia dokonuje dziekan po zasięgnięciu opinii wydziałowego Zespołu Dydaktycznego ds. Praktyk, na podstawie dziennika praktyk oraz sprawozdania, a także imiennego zaświadczenia z podmiotu przyjmującego studenta o zrealizowaniu praktyki.

Analizy sposobu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia dokonuje także Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia poprzez coroczną analizę wystawianych ocen, wielkości i przyczyn odsiewu oraz analizę wyników egzaminów dyplomowych.

Sylabusy zostały przygotowane według jednego szablonu zawierają podstawowe informacje dotyczące przedmiotu: osoby prowadzącej zajęcia, treści kształcenia, a ponadto literaturę przedmiotu, wymiar godzinowy i liczbę punktów ECTS, formy zaliczeń, itd. W sylabusach efekty uzyskiwane w trakcie realizacji przedmiotu są przedstawione w formie tabeli (efekt -metoda oceny), pozwala to jednoznacznie ocenić, czy dany efekt przedmiotowy jest prawidłowo sprawdzany, w ramach typowych metod oceny podanych w sylabusach. Metody weryfikacji efektów kształcenia nie zawsze zostały określone w sposób prawidłowy. Na przykład dla przedmiotów Geologia i Geomorfologia oraz Teledetekcja i GIS podano enigmatyczne „Zaliczenie wykładów” lub „Zaliczenie ćwiczeń audytoryjnych”, a dla przedmiotu Zarządzanie zielenią miejską wpisano dla wszystkich efektów kształcenia „zaliczenie”. Dla takich przedmiotów jak „Mechanika płynów”, „Prawo gospodarcze”, „Energia wody” nie wprowadza się różnych metod weryfikacji dla poszczególnych kategorii efektów kształcenia. W rezultacie wszystkie efekty, dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są oceniane na podstawie najczęściej sprawdzianu pisemnego. Wątpliwości budzą metody sprawdzania kompetencji społecznych poprzez pracę pisemną, które są osiągane w wyniku realizacji każdego przedmiotu. Niecelowe jest sporządzanie oddzielnych sylabusów dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, które różnią się tylko bilansem godzin zajęć i punktów ECTS. Stwierdzone uchybienia nie są duże, jednak Zespół Oceniający proponuje kompleksową analizę sylabusów pod kątem sposobów weryfikacji i stopnia osiągnięcia efektów kształcenia.

Studentowi przysługuje prawo do jednego egzaminu poprawkowego, Regulamin Studiów w § 21 przewiduje również specjalną procedurę, na wniosek studenta, sprawdzenia wiedzy tzw. zaliczenie komisyjne oraz egzamin komisyjny, który może być przeprowadzony w uzasadnionych przypadkach na wniosek studenta lub dziekana.

Weryfikacja efektów uzyskanych w trakcie praktyki dokonywana jest przez dziekana (Uchwała nr 5/09/2011 Senatu Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie z dnia 20.09.2011 roku w sprawie warunków zaliczania pracy zawodowej w poczet studenckich praktyk zawodowych; Zarządzenie Nr 27/2012Rektora Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie z dnia 28.09.2012 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu studenckich praktyk

zawodowych Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie), który weryfikuje uzyskane efekty w oparciu o sprawozdanie sporządzone przez studenta, opinię strony przyjmującej studenta na praktykę – upoważnionego pracownika zatrudnionego w miejscu odbywania praktyki. Jest to metoda, która nie zawsze musi być skuteczna, uzyskane efekty powinny być dodatkowo weryfikowane np. w formie ustnej odpowiedzi studenta.

W zakresie weryfikacji osiągnięć końcowych studenci realizują pracę dyplomową w formie pisemnej, która jest następnie poddawana szczegółowej ocenie oraz zdają egzamin inżynierski lub magisterski.

Proces dyplomowania określa Regulamin studiów w WSEiZ, rozdziały 13 i 14 § 27-30. Przepisy te wskazują na rodzaje prac dyplomowych, uprawnienia nauczycieli akademickich (posiadający co najmniej stopień doktora) jako opiekunów. Zapisy Regulaminu Studiów są uzupełnione Zarządzeniem Nr 18/2014 Rektora Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie z dnia 26.09.2014 r. w sprawie: wprowadzenia zmian w Regulaminie dyplomowania dla studentów Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie” oraz Zarządzeniem Nr 5/2012 Rektora Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie z dnia 17.04.2012 r. w sprawie: wprowadzenia zasad stosowania oceny antyplagiatowej w ocenie prac dyplomowych. Regulamin określa, że sprawdzeniu poddawane jest losowo 5-10% prac dyplomowych. W Zarządzeniu szczegółowo opisano zasady wyznaczania prac do oceny antyplagiatowej i procedurę przeprowadzania tej oceny. W Regulaminie studiów precyzyjnie określono warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego oraz wymogi w odniesieniu do promotora, recenzenta i składu komisji przeprowadzającej egzamin dyplomowy. **Brak natomiast informacji o możliwości zgłoszenia tematu pracy dyplomowej przez studenta.** Jednak z rozmów ze studentami wynika, że mają możliwości zgłoszenia własnego tematu pracy i jest ona zapisana w Regulaminie dyplomowania

W Regulaminie studiów WSEiZ w Warszawie precyzyjnie jest opisana zasada przeprowadzania i oceniania egzaminów dyplomowych. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez dziekana. W paragrafie 30 Regulaminu studiów WSEiZ zawarte są także uregulowania dotyczące oceny ukończenia studiów (średnia arytmetyczna wszystkich ocen z toku studiów, ocena pracy dyplomowej, pozytywna ocena egzaminu dyplomowego) oraz algorytm wystawiania oceny łącznej ze studiów, jaka znajdzie się na dyplomie. Podana jest także skala ocen. Procedura wyznaczania oceny końcowej jest w pełni poprawna. Regulamin studiów przewiduje również możliwość podwyższenia przez komisję ostatecznego wyniku studiów oraz zasady wnioskowania o wyróżnienia.

Oceny pracy dyplomowej dokonuje oddzielnie promotor pracy oraz jeden recenzent, którym może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego, tytuł naukowy, zatrudniony na stanowisku docenta, profesora nadzwyczajnego lub wizytującego, lub inna osoba, posiadająca stopień naukowy doktora i będąca wybitnym specjalistą w zakresie tematyki recenzowanej pracy. Recenzenta wyznacza Dziekan, a gdy Dziekan jest promotorem – Rektor lub Prorektor. Egzamin dyplomowy jest egzaminem weryfikującym wiedzę, umiejętności oraz kompetencje zdobyte w czasie studiów i odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana w składzie:, jako przewodniczący komisji (Dziekan Wydziału lub inna osoba, posiadająca stopień lub tytuł naukowy), promotor, recenzent (recenzenci), inny nauczyciel akademicki w przypadku braku możliwości uczestniczenia w egzaminie promotora lub recenzenta. W skład komisji może zostać powołany przedstawiciel otoczenia społeczno-gospodarczego. W trakcie egzaminu dyplomowego, który jest egzaminem ustnym, student prezentuje pracę dyplomową, odbywa się dyskusja nt. pracy dyplomowej, podczas której student odpowiada na pytania dotyczące pracy oraz omawia trzy zagadnienia egzaminacyjne, z których co najmniej jedno powinno

dotyczyć kierunku studiów i co najmniej jedno studiowanej przez niego specjalności. Za prawidłowy przebieg i zapewnienie jakości procesu dyplomowania na Wydziale odpowiada Pełnomocnik Dziekana ds. Dyplomowania (dla Wydziału Ekologii powołanie z dnia 31 grudnia 2012 r.). Analiza protokołów z egzaminów dyplomowych wykazała, że te zasady są w pełni respektowane. Zadawane pytania dotyczą przede wszystkim kierunku studiów, w dalszej kolejności ukończonej specjalności i przygotowanej pracy dyplomowej. Ocenę zadanych pytań, jak również merytoryczne recenzje należy uznać za prawidłowe. **Niestety niektóre protokoły są wypełnione nieczytelnie i nie można odczytać zadanych pytań.**

Studenci oceniają system weryfikacji efektów kształcenia jako zrozumiały, sprawiedliwy i konsekwentnie realizowany. Prowadzący zajęcia również przestrzegają ustalonych na pierwszych zajęciach zasad. Według studentów system weryfikacji ich osiągnięć jest dostosowany do charakteru kierunku i jest przeprowadzany poprzez testy, kolokwia, kartkówki, ćwiczenia oraz egzaminy w formie pisemnej.

Poddane oglądowi wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, iż dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188). W wybranych losowo teczках absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania - sporządzane są one poprawnie.

Największy odsiew następuje na pierwszym roku studiów I stopnia i wynosi on ponad 40%, natomiast na pierwszym roczniku studiów stacjonarnych II stopnia wskaźnik ten wyniósł około 3%. Tak wysoki odsiew na pierwszym roku wynika w głównej mierze z rezygnacji ze względu na niezadowolenie z dokonanego wyboru kierunku studiów oraz niewystarczającego przygotowania do podjęcia studiów na tym kierunku. Na starszych latach te wartości są zdecydowanie mniejsze, a rezygnacje wynikają przede wszystkim z przyczyn losowo-ekonomicznych.

Na kierunku „ochrona środowiska” kształcenie metodą na odległość (*blended e-learning*) jest stosowane w nauce języka angielskiego. Z sylabusa wynika, że sprawdzenie efektów kształcenia odbywa się w sposób tradycyjny, w warunkach kontrolowanej samodzielności i nie budzi zastrzeżeń. Regulamin studiów przewiduje stosowanie metod kształcenia na odległość, jednak nie wskazuje zasad oceny efektów kształcenia dla tej formy przekazywania wiedzy. Analiza wybranych protokołów zaliczeniowych wskazuje na stosowanie pełnej skali ocen. Sprawozdania z wykonanych ćwiczeń laboratoryjnych w znacznej części weryfikują umiejętności studentów. Efekty kształcenia są ogólnie dostępne, znajdują na stronie internetowej wydziału w zakładce przeznaczona dla studentów.

- 4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Ocena prawidłowości realizowanych programów kształcenia odbywa się również poprzez analizę informacji związanych z badaniami losów zawodowych absolwentów. W Uczelni za prowadzenie tych badań odpowiedzialne jest Biuro Karier. Pierwsza ankieta, na zakończeniu studiów przeprowadzana jest w formie papierowej, a kolejne po trzech i pięciu latach od zakończenia studiów w formie elektronicznej. Stosowany kwestionariusz ankietowy pozwala na badanie m.in. takich aspektów kariery i losów zawodowych absolwentów:

- rodzaj wykonywanej pracy i czynniki decydujące o wyborze pracodawcy,
- zgodność pracy z ukończonym kierunkiem,

- stopień przygotowania do pracy zawodowej w kontekście programu kształcenia,
- ocena spełnienia oczekiwań względem Uczelni,
- efektywność działań podejmowanych przez biuro karier.

Za opracowanie wyników badań odpowiada Dział Jakości Nauczania i Badań, który przekazuje raport Rektorowi, dziekanom oraz innym podmiotom odpowiedzialnym za zapewnienie jakości kształcenia w Uczelni. Zwrot ankiet wynosi odpowiednio 100% dla papierowych oraz około 15% dla elektronicznych. Ankiety są opracowywane i analizowane, na podstawie uzyskanych wyników sporządza raport. Niemniej jednak, jak zresztą wskazano w kryterium 8 Raportu z wizytacji nie ma dostatecznych informacji na temat sposobu wykorzystania wyników ankiet w doskonaleniu jakości kształcenia.

Do zadań Biura Karier należy także: doradztwo zawodowe dla studentów i absolwentów, pozyskanie informacji o rynku pracy oraz możliwościach odbywania praktyk zawodowych – oferty praktyk i staży, organizacja bezpośrednich kontaktów studentów z pracodawcami np. targi pracy, monitorowanie kariery absolwentów rynku pracy, promowanie studentów i absolwentów itp. Sam monitoring karier absolwentów jest w fazie organizacji.

Od 2012 roku na Wydziale Ekologii WSEiZ działa Rada Pracodawców. Główną ideą powołania Rady było uzyskanie wyczerpującej informacji pozwalającej na podniesienie konkurencyjności absolwentów Wydziału na rynku pracy oraz dostosowaniu ich kompetencji do potrzeb regionalnego rynku pracy. W pracach Rady uczestniczą przedstawiciele otoczenia gospodarczego, działający w obszarach związanych z kierunkami studiów prowadzonymi przez Wydział. Działalność Rady Pracodawców umożliwia studentom praktyczne wykorzystanie zdobywanej przez nich wiedzy oraz poznanie specyfiki podmiotów działających na rynku pracy. Ułatwia także bezpośredni kontakt z przedstawicielami zrzeszonych instytucji. Studenci mają możliwość realizacji prac dyplomowych w oparciu o rzeczywiste problemy współpracujących przedsiębiorstw i instytucji. Rada Pracodawców tworzy studentom możliwość odbywania praktyk oraz uczestnictwa w różnego rodzaju warsztatach. Planowane jest także włączenie przedstawicieli podmiotów zrzeszonych w Radzie Pracodawców w proces kształcenia, jako współprowadzących zajęcia praktyczne lub specjalnościowe. Członkowie Rady wysunęli wiele cennych uwag dotyczących zmian w programie kształcenia, co potwierdzili na spotkaniu z Zespołem oceniającym. Działania podejmowane przez Wydział jednoznacznie wskazują na przykładanie wielkiej wagi przez Władze Wydziału do kształcenia absolwentów zgodnie z zapotrzebowaniem płynącym bezpośrednio od potencjalnych pracodawców. Rada Pracodawców zaleca Wydziałowi zmianę profilu kształcenia ogólnoakademickiego na praktyczny.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Zespół Oceniający zapoznał się z pracami etapowymi (zał. 4 cz. I) – były to głównie sprawozdania z wykonania ćwiczeń rachunkowych, projektowych (konceptyjnych) i sprawozdania z ćwiczeń terenowych. Na podstawie analizy przykładowych prac przedstawionych do oceny Zespołowi Oceniającemu można stwierdzić, że tematy oraz stopień ich trudności w pełni odpowiadają wymaganiom stawianym studiom wyższym.

Oceniono po 9 losowo wybranych prac inżynierskich i magisterskich (zał. 4 cz. II). Wśród prac inżynierskich dominują prace eksperckie, zgodne tematycznie z kierunkiem studiów i wybraną specjalnością, zdarzają się też prace opisowe 2/9, brak prac typowo projektowych. W przypadku tego kierunku prace eksperckie należy uznać za prawidłowe, natomiast prace o charakterze opisowym nie powinny być wykonywane. Ponad połowa ocenionych prac ma zawyżone oceny (przez obu oceniających) o 0,5 – 1,0 oceny.

Prace magisterskie są zgodne z kierunkiem „ochrona środowiska” oraz dotyczą specjalności na której zostały wykonane. Zdecydowana większość ma charakter badawczy, koncepcyjny i analityczny. Najczęściej w pracach wykorzystuje się wyniki badań ankietowych przeprowadzonych przez studenta. **Tylko jedna z ocenianych prac miała charakter czysto przeglądowy i nie spełnia wymogów stawianych pracom magisterskim, dodatkowa jej ocena była zawyżona (przez obu oceniających) o 1,0 – 1,5 oceny.** W przypadku pozostałych prac magisterskich zdarzały się pojedyncze przypadki zaniżania oceny przez jednego z oceniających. Ogólny poziom ocenianych prac należy uznać za dobry, wśród ocenianych były prace o wysokim poziomie merytorycznym. Należy eliminować tematy opisowe i przeglądowe. Prace dyplomowe są oceniane przez opiekuna i recenzenta, przedstawione recenzje mają merytoryczny charakter.

Zagadnienia egzaminacyjne zarówno na egzaminie inżynierskim, jak i magisterskim, są zgodne z kierunkiem studiów i wybraną specjalnością oraz tematyką pracy dyplomowej. Trzy zadawane pytania najczęściej dotyczą: pracy, specjalności i kierunku, dość często pomija się pytanie dotyczące bezpośrednio pracy na rzecz kolejnego pytania dotyczącego kierunku studiów. Rzadkością było pytanie nie dotyczące kierunku studiów. **Niektóre protokoły egzaminacyjne są wypełnione nieczytelnie.**

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Efekty kształcenia dla kierunku „ochrona środowiska” są spójne i spełniają wymogi określone w KRK. Ich liczba jest stosunkowo duża i mogłaby ulec zmniejszeniu. Opis efektów kształcenia jest dostępny na stronie internetowej.
- 2) Efekty kształcenia są opracowane w sposób jasny i klarowny, są sformułowane dość ogólnie, co pozwala elastycznie kształtować plan studiów. Sprawdzenie ich osiągnięcia budzi pewne zastrzeżenia, ze względu na bardzo dużą liczbę przedmiotów składających się na jeden efekt kierunkowy i brak w sylabusach precyzyjnych relacji pomiędzy efektami uzyskiwanymi w ramach poszczególnych przedmiotów a efektami kierunkowymi.
- 3) Jednostka opracowała system oceny efektów kształcenia uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów. Jest on przedstawiony w regulaminie studiów. Egzamin dyplomowy zapewnia kompleksową weryfikację efektów kształcenia uzyskanych w czasie studiów. Należy wyeliminować prace dyplomowe o charakterze opisowo-przeglądowym i zwrócić uwagę na adekwatność ocen stawianych w recenzjach prac dyplomowych.
- 4) Organizacja monitorowania karier absolwentów jest prowadzona przez jednostkę ogólnouczelnianą i jest w fazie organizacji. Rozpoczęto pierwsze działania zmierzające do pozyskania opinii absolwentów. Wydział bardzo intensywnie podejmuje własne działania, zmierzające do włączenia interesariuszy zewnętrznych w proces doskonalenia kształcenia, powołano Radę Pracodawców, wśród wykładowców są przedstawiciele firm i instytucji zatrudniających absolwentów. Źródłem wielu cennych informacji są sami studenci, dość często zatrudnieni w jednostkach zajmujących się ochroną środowiska. Działania podejmowane przez Wydział są skuteczne i dostarczają wielu cennych informacji dotyczących procesu kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Studia na kierunku "ochrona środowiska" o profilu ogólnoakademickim trwające 3,5 roku (7 semestrów) na I stopniu nauczania i 1,5 roku (3 semestry) na II stopniu prowadzone w oparciu o zdefiniowane przez Uczelnię efekty kształcenia obejmują: I, II i III rok studiów niestacjonarnych I stopnia i pełny cykl kształcenia na II stopniu studiów niestacjonarnych. Łącznie na kierunku studiuje 224 osób, w tym 102 na studiach II stopnia. Zmiana programu kształcenia, mająca na celu dostosowanie do wymagań KRK miała charakter korekty i w znacznym stopniu opierała się na doczasowym programie, zgodnym ze standardami kształcenia, obecnie jeszcze realizowanym na IV roku studiów I stopnia.

Program realizowany na ostatnim roczniku studiów I stopnia obejmuje 7 semestrów, 1780 godz. (oraz praktyka trwająca łącznie 6 tyg. nie wliczona do bilansu godzin) oraz 210 pkt ECTS. Treści podstawowe obejmują 445 godz. i przypisano im 58 pkt. ECTS, natomiast treści kierunkowe stanowią odpowiednio 765 godz. i 85 ECTS, wszystkie wymagane zakresy są realizowane w minimalnym wymiarze godzinowym, czyli 60 godz., ćwiczenia stanowią ponad 60% wszystkich zajęć. Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że ten plan studiów spełnia wymagania zawarte w standardzie kształcenia.

Przygotowując się do wprowadzenia programów kształcenia opartych na KRK Senat WSEiZ w Warszawie przyjął Uchwałę nr 1/06/2012 Senatu Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie *określenia od roku akademickiego 2012/2013 efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie*. Program kształcenia opracowany w oparciu o Krajowe Ramy Kwalifikacji dla kierunku „ochrona środowiska” obejmujący studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim został osadzony w całości w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych i obejmuje dyscypliny: ochrona i kształtowanie środowiska, biotechnologia i technika rolnicza.

Plany studiów zostały opracowane dla formy stacjonarnej i niestacjonarnej I stopnia oraz studiów niestacjonarnych II stopnia. Obecnie realizowany plan studiów I stopnia zasadniczo nie różni się od poprzedniego. Pierwszy stopień studiów niestacjonarnych trwa 7 semestrów (210 ECTS), w trakcie których realizowane są przedmioty obowiązkowe, w tym praktyka zawodowa i dyplomowa, seminarium dyplomowe oraz przedmioty wybieralne. Student może wybrać jedną z dwóch specjalności: odnawialne źródła energii, gospodarka wodna i odpadowa lub ochrona biosfery i zarządzanie ochroną środowiska, różniące się blokiem przedmiotów wybieralnych obejmujących 60 ECTS.

Plan studiów niestacjonarnych drugiego stopnia (specjalności: odnawialne źródła energii, gospodarka wodna i odpadowa, zarządzanie ochroną środowiska, zdrowie i środowisko) obejmuje 3 semestry (90 ECTS), w trakcie których realizowane są przedmioty obowiązkowe oraz blok przedmiotów do wyboru obejmujący aż 61 ECTS. Przygotowano również program studiów niestacjonarnych II stopnia trwający 4 semestry (120 ECTS), jest to, ten sam program uzupełniony o semestr (30 ECTS), mający na celu uzupełnienie efektów inżynierskich przez absolwentów studiów licencjackich. Jest to bardzo korzystne rozwiązanie, umożliwiające przyjmowanie na studia II stopnia absolwentów studiów licencjackich,

jednocześnie zapewniające im nabycie wszystkich kompetencji inżynierskich. Zasadnicze wątpliwości budzi blok specjalnościowy dla specjalności odnawialne źródła energii oraz gospodarka wodna i odpadowa, **w którym brak przedmiotów dotyczących gospodarki wodnej.**

W związku z tym, że studia są prowadzone tylko w formie niestacjonarnej zajęcia zaplanowano w formie 10 zjazdów sobotnio-niedzielnym odbywających się w cyklu dwutygodniowym. Ze względu na dość dużą liczbę godzin np. w semestrze 5 na studiach I stopnia dla specjalności odnawialne źródła energii i gospodarka wodna i odpadowa zaplanowano aż 300 godz. zajęć, co średnio oznacza 30 godz. na dwudniowy zjazd, realizacja tych zajęć jest niemożliwa i wymaga organizowania dodatkowych zjazdów, co potwierdzili studenci na spotkaniu z ZO PKA.

System punktów ECTS jest oparty na zasadzie 1 pkt ECTS = 25-30 godz., a liczba godzin pracy studenta obejmuje udział w zajęciach zorganizowanych z udziałem nauczycieli akademickich (godziny kontaktowe) oraz czas poświęcony na samodzielną pracę. Budowanie systemu ECTS przeprowadzono według logicznej procedury przedstawionej w Raporcie samooceny. Studiów I stopnia przypisano łącznie 210 pkt. ECTS, natomiast studiów II stopnia 90 ECTS (lub 120 ECTS). Przyjęte wartości są zgodne z art. 164 a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. 2012 poz. 572 ze zm.). Liczba punktów ECTS przypisana poszczególnym przedmiotom nie budzi wątpliwości poza kilkoma wyjątkami. Przedmiot przetwarzanie surowców odpadowych realizowany przez 50 godz. ma przypisane aż 9 ECTS, polityka wodna (16 godz. i 5 ECTS), seminarium dyplomowe (30 godz. i 8 ECTS). Ponadto praktykę zawodową trwającą 160 godz. przypisano 4 ECTS, a praktyce dyplomowej 80 godz. - 2 ECTS.

Łączna liczba punktów jaką student musi uzyskać na studiach I stopnia, **niezależnie od ich formy**, za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego wynosi **93,3%!**. **Podana wartość spełnia warunek ustawowy dla studiów stacjonarnych, czyli minimum 50% punktów ECTS, jednak jest mało wiarygodna i nie poparta żadnymi wyliczeniami. W sylabusach nie dokonano rzeczywistego bilansu pracy własnej studenta i pracy z udziałem nauczyciela akademickiego, wyrażonego w punktach ECTS.** W przypadku studiów niestacjonarnych II stopnia **przyjęto wartość 90 punktów ECTS, czyli 100%**, przyczyny j.w. Powyższe wyliczenie wymaga korekty.

W programie kształcenia na studiach I stopnia łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia wynosi 58 punktów ECTS, a na studiach II stopnia tylko 4 punkty ECTS, są to liczby zaniżone i wynikają z błędnej interpretacji tego wskaźnika, polegającej na nawiązaniu do podziału występujących w standardach kształcenia. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych dla studiów I stopnia wynosi, w zależności od specjalności, określono na 171 – 182 punktów ECTS i analogicznie dla drugiego stopnia 59-72 punkty ECTS. Wartości te **są zawyżone**, ponieważ uwzględniono w nich również punkty za wykłady, w przedmiotach, które oferują także zajęcia praktyczne. Minimalną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów określono jako 13 punktów ECTS dla studiów I stopnia, dla drugiego stopnia nie przewiduje się zajęć ogólnouczeniowych. W przypadku studiów I stopnia j. obcy wliczono do zajęć ogólnouczeniowych, natomiast na II stopniu również jest j. obcy i nie został zaliczony do zajęć ogólnouczeniowych.

W przypadku zajęć z wychowania fizycznego, zarówno na studiach I jak i II stopnia przypisano minimalną liczbę punktów ECTS wynoszącą 0. Pewne wątpliwości budzi

fakultatywny status wychowania fizycznego na studiach niestacjonarnych I stopnia, któremu w matrycy przypisano udział w realizacji efektu K1A_K02. W przypadku rezygnacji przez studenta z WF można założyć, że ten efekt nie będzie w pełni zrealizowany. Jednak WF jest jednym z wielu przedmiotów składających się na realizację tego efektu z zakresu kompetencji społecznych. Nieco inne rozwiązanie przyjęto na studia niestacjonarnych II stopnia, gdzie WF jest przedmiotem fakultatywnym nieuwzględnianym bezpośrednio w matrycy efektów kształcenia.

Oceniane programy studiów spełniają podstawowe wymagania określone w § 5 ust.1 rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445 ze zm.) (Raport samooceny jak również program kształcenia przygotowany przed 3 października 2014 r.). **Koniecznych korekt wymagają przedstawione wyliczenia dotyczące liczby punktów ECTS, jednak nie ma podstaw, aby sądzić, że będzie to miało wpływ na ocenę zgodności tych programów studiów z obowiązującymi przepisami. Wykazane błędy w wyliczeniach również nie wskazują, że na wizytowanym kierunku niewłaściwie jest stosowany system punktacji ECTS.**

Wątpliwości merytoryczne budzą zasady realizacji prawa studenta do wyboru 30% zajęć wynikające z § 5 ust. 2 Rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243 poz. 1445 ze zm.). Jest ono realizowane w formie bloków specjalnościowych, obejmujących na studiach I stopnia 60 punktów ECTS, a na studiach II stopnia 61 ECTS. Z punktu widzenia przytoczonych przepisów, jak również obowiązujących przepisów od 3 października 2014 r. wymóg wybieralności na studiach II stopnia jest formalnie spełniony z dużą nadwyżką, natomiast na studiach I stopnia wymaga zaliczenia do bloku wybieralnego praktyki, co pozwala uzyskać 66 punktów ECTS, czyli 31%.

Zastosowany system „jednego dużego bloku” jest niekorzystny z punktu widzenia studenta, nie pozwala mu na kreowanie indywidualnej sylwetki absolwenta. Znacznie lepszym rozwiązaniem byłoby utworzenie bloku specjalnościowego obejmującego np. 20% zajęć na kierunku i pozostawienie pozostałych 10% do wyboru przez studenta. **Podobne uwagi znalazły się w raporcie z poprzedniej wizytacji i nie zostały wykorzystane przy tworzeniu nowych planów studiów.**

Uczelnia umożliwia przenoszenie zajęć zaliczonych przez studenta poza uczelnią oraz kontynuację kształcenia w jednostce organizacyjnej Uczelni. Studenci zgłosili jednak problem logistyczny w przypadku konieczności uzupełnienia różnic programowych. Ponieważ zajęcia odbywają się blokiem od rana do późnych godzin wieczornych, student nie ma możliwości uczestniczenia w zajęciach, z których różnice musi nadrobić. Jest odsyłany od prowadzących do dziekanatu, co często nie rozwiązuje problemu. Zaleca się analizę problemu i wypracowanie rozwiązań, które umożliwią wyeliminowanie wskazanych trudności. Ponadto na podstawie Zarządzenia nr 3/2014 Prezydenta Uczelni „w sprawie: opłat za kształcenie, obowiązujących w roku akademickim 2014/2015 dla studentów, którzy podpisali umowę o świadczenie usług edukacyjnych od 1 stycznia 2012r.” w przypadku, gdy student chce przenieść się na inną uczelnię za zgodą dziekana wydziału musi uiścić opłatę w wysokości 1200 zł, co w opinii Zespołu PKA stanowi utrudnianie studentowi korzystania z możliwości systemu ECTS.

Przyjęte programy są spójne w zakresie treści i form dydaktycznych, ich realizacja zapewnia uzyskanie założonych efektów kształcenia i wykształcenie dobrego specjalisty z zakresu ochrony środowiska. Niestety nowa konstrukcja planu studiów powieliła błędy z poprzedniego w zakresie następstwa niektórych przedmiotów. Przedmiot hydrologia i

gospodarka wodna powinien być poprzedzony takimi przedmiotami jak: geodezja i kartografia, teledetekcja i GIS, meteorologia i klimatologia oraz mechanika płynów, a część z tych przedmiotów jest realizowana równolegle lub nawet po zakończeniu kursu hydrologia i gospodarka wodna. Natomiast wprowadzenie przedmiotu technologie ochrony środowiska od semestru 2 wydaje się przedwczesne, ponieważ wymaga on wiedzy z kilku przedmiotów kierunkowych realizowanych na wyższych semestrach.

Efekty uzyskiwane w ramach niektórych przedmiotów są dość ogólne, np. z efektów dotyczących umiejętności z zakresu Hydrologii i gospodarowania wodą nie wynika, że po zakończeniu kursu student potrafi wyznaczyć granicę zlewni i policzyć najprostszą metodą natężenie przepływu!, natomiast zna zagadnienia dotyczące oczyszczania ścieków!; podczas gdy w programie znajduje się drugi przedmiot Gospodarka wodna i ściekowa i na tym przedmiocie oraz kolejnym Technologia wody i ścieków uzyskuje wiedzę dotyczącą oczyszczania ścieków. **Ta sytuacja wynika z dużej liczby przedmiotów o małej liczbie godzin, co nie pozwala na prawidłową realizację treści oraz pewien brak koordynacji treści poszczególnych przedmiotów.**

Studenci odbywają 4 tygodniową praktykę po czwartym semestrze (tzw. praktyka zawodowa) oraz 2 tygodniową praktykę po VI semestrze (tzw. praktyka dyplomowa). Obecnie, zarówno studenci, jak i przedsiębiorcy zgłaszają potrzebę wydłużenia okresu praktyki. Wydział, posiadający rozległe kontakty z otoczeniem gospodarczym, odgrywa ważną rolę we wskazaniu studentowi odpowiedniej jednostki, która zapewnia odbycie praktyki i zrealizowanie efektów kształcenia przypisanych tej formie kształcenia. Dopuszczalne jest również samodzielne poszukiwanie miejsca odbywania praktyk przez studenta, co sami zainteresowani oceniają pozytywnie. Pozwala to na wybór miejsca odbywania praktyk w pobliżu miejsca zamieszkania, co stanowi udogodnienie dla studentów dojeżdżających z okolicznych miejscowości. Wydział umożliwia również zaliczenie praktyki na podstawie obecnie podejmowanej pracy zawodowej w obszarze związanym z kierunkiem kształcenia, co dokładnie reguluje uchwała Senatu Uczelni nr 5/09/2011 „w sprawie warunków zaliczania pracy zawodowej w poczet studenckich praktyk zawodowych”. Ponadto regulamin studiów stwarza możliwość zaliczenia praktyki na podstawie udziału w obozie naukowym, jednak ze względu na znikomą aktywność studentów wizytowanego kierunku w obszarze badań naukowych nikt z tej możliwości dotąd nie skorzystał.

Zdaniem Zespołu Oceniającego należy nieco zmodyfikować sylabusy. **W sylabusach brak odniesienia efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, oraz bilansu punktów ECTS z podziałem na pracę z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów oraz pracę własną studenta**, na co zresztą wskazano w pkt 2 przedkładanego Raportu. Ponadto niektóre sylabusy podają ubogą literaturę (1 pozycja). W sylabusie przedmiotu „Polityka wodna” w polu literatura podano jedynie informacje „materiały udostępnione przez prowadzącego”.

Treści programów kształcenia są przedstawiane studentom na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu. Opis zakładanych efektów kształcenia jest łatwo dostępny dla studentów na stronie internetowej uczelni. Studenci mimo to w małym stopniu orientują się gdzie mogą znaleźć opis zakładanych efektów kształcenia.

Organizacja kształcenia jest prawidłowa, udział poszczególnych form zajęć, jak treści programowe przypisane poszczególnym przedmiotom pozwalają na uzyskanie efektów kształcenia zapisanych w programie kształcenia. Zakładane efekty kształcenia, realizowane poprzez efekty przedmiotowe znajdują uzasadnienie w kierunkowych treściach programowych. Także organizacja kształcenia i stosowane metody dydaktyczne są odpowiednie dla specyfiki nauczania „ochrony środowiska” sprzyjają realizacji treści

programowych, uwzględniających specyfikę i charakter kierunku. W ramach metod dydaktycznych szeroko wprowadzono nowoczesne narzędzia multimedialne wykorzystywane zarówno podczas wykładów, jak i ćwiczeń. Proces kształcenia stanowi logiczną strukturę programową, wypełnioną poprawnymi sekwencjami poszczególnych przedmiotów, wymagającymi drobnych korekt. Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne dają prawidłowy obraz doboru problematyki, treści, celów i efektów kształcenia dla kierunku „ochrona środowiska” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Regulamin studiów WSEiZ w rozdziale 6 § 19-20 określa zasady indywidualizacji procesu kształcenia, uwzględniające różnice pomiędzy studentami w zakresie umiejętności, zdolności i potrzeb. Regulamin studiów WSEiZ przewiduje dwie podstawowe formy indywidualizacji kształcenia: indywidualny program studiów (IPS) i indywidualną organizację studiów (IOS). Indywidualny program studiów skierowany jest do studentów, którzy zaliczyli pierwszy semestr i uzyskują średnią ze studiów co najmniej 4,0. Polega na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku z możliwości zamiany przedmiotów. Indywidualna organizacja studiów to forma studiowania skierowana do studentów, którzy nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach ze względu na: niepełnosprawność, wychowywanie dziecka, czy inne sytuacje losowe nie pozwalające na realizację zajęć w trybie zwykłym.

Na wizytowanym kierunku nauczanie z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość odbywa się wyłącznie w ramach języka angielskiego za pomocą platformy zdalnego nauczania pod nazwą Serwis E-learningowy WSEiZ. W ramach przedmiotu student przepracowuje około 160 godzin za pomocą e-learningu oraz 40 godzin na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego. Zajęcia z języka angielskiego kończą się zaliczeniem/egzaminem w siedzibie Uczelni. Uczelnia wyznaczyła również jednostkę odpowiedzialną za organizowanie cyklu szkoleń dla studentów przygotowujących do korzystania z platformy. Cały proces został szczegółowo uregulowany zarządzeniem Rektora nr 13/2013 z dnia 12 września 2013 roku wprowadzającym zmiany w Zasadach realizacji zajęć języka angielskiego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Przedstawione w Raporcie samooceny i zweryfikowane w trakcie wizytacji programy kształcenia pozwalają stwierdzić, że efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość, jednak wymagają wielu drobnych korekt. Program kształcenia realizuje efekty kształcenia z uwzględnieniem specyfiki Wydziału i regionu. Realizowany program pozwala na wykształcenie absolwenta zgodnie z opisem jego sylwetki określonej w programie kształcenia. Proces kształcenia stanowi spójną całość sprzyjającą realizacji założonych celów.

Program kształcenia realizowanych na IV roku studiów pierwszego stopnia odpowiada wymogom określonym w standardach kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego **w pełni**
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program studiów jest prawidłowo skonstruowany, bazuje na wcześniej realizowanym, opartym na standardach kształcenia; spełnia wymogi programu opracowanego na podstawie KRK i umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia. System przypisania punktów ECTS poszczególnym przedmiotom wymaga drobnych korekt oraz pełnego udokumentowania w sylabusach (z podziałem na prace z nauczycielem i samodzielną pracę studenta). W programie kształcenia na studiach I i II stopnia warunek 30% punktów ECTS uzyskiwanych na zajęciach obieralnych jest realizowany w postaci dużych bloków, co nie stanowi korzystnego rozwiązania z punktu widzenia studentów. Należy dokonać drobnych korekt w zakresie sekwencji przedmiotów oraz sposobu zaliczania praktyk zawodowych. W sylabusach należy powiązać efekty przedmiotowe z efektami kierunkowymi oraz doprecyzować metody oceny kompetencji społecznych. Istnieje możliwość indywidualizacji procesu kształcenia, poprzez wybór przedmiotów i tematyki pracy dyplomowej lub ubiegania się o indywidualny program studiów lub indywidualną organizację studiów.

2) Zakładane efekty kształcenia, przypisane im treści programowe oraz metody i formy dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Na wizytowanym kierunku „ochrona środowiska” zajęcia dydaktyczne prowadzi 95 nauczycieli akademickich, w tym 24 z grupy samodzielnych nauczycieli akademickich i 53 ze stopniem naukowym doktora. W grupie nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na wizytowanym kierunku reprezentowanych jest 7 obszarów wiedzy, w tym nauki humanistyczne – 6 osób, nauki społeczne 17 osób, nauki ścisłe 8 osób, nauki przyrodnicze – 5 osób, nauki techniczne 22 osoby, nauki rolnicze leśne i weterynaryjne 14 osób i 2 osoby reprezentują obszar nauk medycznych, nauk o zdrowiu i nauk o kulturze fizycznej. Nauczyciele reprezentują 12 dziedzin nauki i 27 dyscyplin naukowych. Ponad 40% nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne stanowią osoby zatrudnione na etacie w WSEiZ. Reprezentowane przez nauczycieli akademickich obszary wiedzy, dziedziny nauki i dyscypliny naukowe są powiązane z założonymi do osiągnięcia dla wizytowanego kierunku efektami kształcenia i dają możliwość ich osiągnięcia.

Reasumując wśród kadry nauczającej dostrzega się przewagę osób reprezentujących obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych (blisko 35% wszystkich nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku), w tym w szczególności dyscyplinę ochrona i kształtowanie środowiska, co jest zgodne z przyjętą koncepcją kształcenia. **Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają zatem osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia.**

2) dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów

kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Zgodnie z przekazanym przez Uczelnię Raportem samooceny do minimum kadrowego kierunku „ochrona środowiska” zgłoszono 21 nauczycieli akademickich, w tym 9 samodzielnych (6 z tytułem naukowym profesora i 3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 12 ze stopniem naukowym doktora.

Powyższe minimum kadrowe spełnia wymagania określone w § 15 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), stanowiącego, iż minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

W wyniku weryfikacji teczek osobowych stwierdzono, iż we wszystkich teczkach znajdują się dokumenty potwierdzające uzyskanie stopni i tytułów naukowych, a umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów. Analiza obciążenia nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe pozwala na uznanie, iż wszyscy nauczyciele akademicy spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 powyższego rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku samodzielnego nauczyciela akademickiego lub 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.

Z oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego ocenianego kierunku wynika, iż wszystkie te osoby spełniają również warunek ujęty w art. 112a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Oświadczenia o zaliczeniu do minimum kadrowego kierunku „ochrona środowiska” przedłożyło na poziomie studiów:

- I i II stopnia - 20 osób (wszyscy samodzielnymi nauczycielami akademickimi oraz 11 doktorów);
- I stopnia – 1 doktor.

Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimum kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 powyższej Ustawy.

Zgodnie z art. 119 ust. 1. pkt 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, umowy o pracę zawierają informację, że Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy w rozumieniu wyżej wymienionej ustawy.

Mimo, iż jedna z osób z minimum kadrowego kierunku „ochrona środowiska” (z tytułem naukowym profesora) zatrudniona jest w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania jako w dodatkowym miejscu pracy, spełnia ona warunek zaliczenia do minimum kadrowego studiów II stopnia określony w § 8 ust. 1 pkt. 2 lit. d) omawianego wyżej rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. - podstawowym

miejszem pracy tej osoby jest Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk.

Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego został spełniony.

Według przedstawionych dyplomów potwierdzających uzyskane stopnie i tytuły naukowe osoby przedłożone do minimum kadrowego reprezentują 5 obszarów wiedzy (obszar nauk ścisłych, obszar nauk przyrodniczych, obszar nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, obszar nauk technicznych oraz obszar nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej). Wszyscy nauczyciele przedstawieni do minimum kadrowego prowadzili w ostatnich pięciu latach przed złożeniem Raportu samooceny badania naukowe i opublikowali prace naukowe w recenzowanych pismach naukowych lub rozdziały w monografiach. Analiza przedłożonego dorobku naukowego pozwala na stwierdzenie, że spośród przedstawionych osób, 19 prowadzi badania naukowe, a zatem posiada dorobek naukowy w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych w dziedzinie nauk rolniczych. Z w/w nauczycieli 16 legitymuje się dorobkiem w dyscyplinie ochrona i kształtowanie środowiska, dwoje w dyscyplinie biotechnologii i jedna w dyscyplinie technika rolnicza. A więc w minimum kadrowym są przedstawiciele wszystkich trzech dyscyplin do których odniesiono efekty kształcenia wizytowanego kierunku. Dwie osoby (zał. 4 poz. 5 i 18) wykazują dorobek naukowy w dyscyplinach, do których nie przypisano efektów kształcenia, jedna w obszarze nauk technicznych w dyscyplinie elektrotechnika, a kolejna w obszarze nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej w dziedzinie nauk o zdrowiu. W związku z tym wymienieni nauczyciele nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku „ochrona środowiska” prowadzonego przez WSEiZ w Warszawie.

Do minimum kadrowego wizytowanego kierunku „ochrona środowiska” o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na poziomie studiów I stopnia na Wydziale Ekologii WSEiZ w Warszawie zaliczono więc osiem samodzielnych pracowników nauki - 5 profesorów i 3 doktorów habilitowanych oraz 11 osób ze stopniem naukowym doktora, natomiast na poziomie studiów II stopnia zaliczono 5 profesorów i 3 doktorów habilitowanych oraz 10 osób ze stopniem naukowym doktora (załącznik 5 cz. I). Wśród członków w/w minimum kadrowego reprezentowane są wszystkie dyscypliny nauki, w których opisano kierunkowe efekty kształcenia.

Z zaliczonych do minimum kadrowego wizytowanego kierunku 19 osób, 12 (65%) przynależy do niego już 4 i więcej lat, 3 osoby (15%) od 3 lat a 4 osoby (20%) jest w w/w minimum kadrowym pierwszy rok. Minimum kadrowe kierunku „ochrona środowiska” prowadzonego na Wydziale Ekologii w WSEiZ w Warszawie można uznać za stabilne, gdyż 80% jego składu zaliczane jest od co najmniej 3 lat. Niepokojący jest jednak zaawansowany wiek kadry głównie w gronie samodzielnych nauczycieli akademickich.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Na ocenianym kierunku „ochrona środowiska” w WSEiZ w Warszawie studiuje 224 studentów. Minimum kadrowe po weryfikacji stanowi 19 nauczycieli akademickich. Proporcja liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów na omawianym kierunku wynosi 1:12 i jest korzystniejsza od wymaganej dla obszaru nauk rolniczych leśnych i weterynaryjnych relacji 1:60 (§17 ust.1 pkt.7 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r. w

sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Warunek jest więc spełniony.

Obsada zajęć dydaktycznych została opisana w Wewnętrznym Systemie Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia. O obsadzie zajęć decyduje Dziekan lub Prodziekan Wydziału w porozumieniu z:

- Pełnomocnikiem Dziekana ds. Dyplomowania, który przedstawia propozycję promotorów pracy dyplomowych, przygotowaną przez Zespół Dydaktyczny ds. Dyplomowania,
- opiekunami specjalności, którzy mogą proponować nauczycieli akademickich i ekspertów nie będących nauczycielami akademickimi, a legitymującymi się dużym doświadczeniem zawodowym, do prowadzenia zajęć specjalnościowych,
- Koordynatorami Przedmiotów, wchodzącymi w skład Zespołów Dydaktycznych Tematycznych,
- Kierownikiem Studium Języków Obcych, w zakresie obsady zajęć z języków obcych,
- Kierownikami Studiów Podyplomowych, w zakresie obsady zajęć na studiach podyplomowych prowadzonych na Wydziale.

Dokonując obsady zajęć Dziekan kieruje się posiadanymi przez nauczyciela kwalifikacjami oraz dorobkiem naukowym w obszarze wiedzy i dyscypliny nauki, wskazanymi dla danego przedmiotu, a także ocenami studentów i wynikami bieżącej oceny pracy nauczyciela.

Obsada zdecydowanej większości zajęć dydaktycznych, za wyjątkiem dwóch przedmiotów, nie budzi istotnych zastrzeżeń. Nauczyciele prowadzący wykłady, ćwiczenia i seminaria posiadają kwalifikacje upoważniające je do prowadzenia przydzielonych im przedmiotów i modułów zajęć dydaktycznych. Wykłady i prace dyplomowe prowadzą osoby ze stopniem co najmniej doktora, a tylko sześć osób spośród prowadzących ćwiczenia, posiada tytuł zawodowy magistra inżyniera. Zajęcia z języków obcych prowadzą osoby z tytułem magistra filologii. Zajęcia dydaktyczne prowadzą osoby posiadające kierunkowe wykształcenie wyższe, stopnie naukowe bądź prowadzą badania naukowe zgodne z dziedziną wiedzy lub dyscypliną naukową do której odnoszą się efekty kształcenia danego przedmiotu. Zasada zgodności nauki i dydaktyki jest zachowana w przeważającej ilości przedmiotów. Istnieje pewność, że dydaktyka realizowana jest zgodnie z założonymi celami kształcenia przyjętymi dla omawianego kierunku. Należy zatem stwierdzić, że **obszary wiedzy, dziedziny nauki i dyscypliny naukowe reprezentowane przez poszczególnych nauczycieli akademickich są zgodne ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i modułów kształcenia.**

Wątpliwości Zespołu Oceniającego budzą tylko dwa przypadki:

1. Przedmiot „Geodezja i kartografia”, który prowadzi doktor nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo.
2. Przedmiot „Teledetekcja i GIS”, który prowadzi doktor nauk leśnych w dyscyplinie leśnictwo.

Przedstawiciele zespołu opracowującego Raport samooceny stwierdzili że w/w osoby pomimo formalnego wykształcenia z zakresu leśnictwa, w swojej pracy zawodowej zajmują się zagadnieniami związanymi z geodezją, kartografią, teledetekcją i GIS. Po zapoznaniu się ze szczegółowymi efektami kształcenia z powyższych przedmiotów można mieć wątpliwości czy zostaną osiągnięte efekty kształcenia w zakresie wiedzy W1 i W2 w obu przedmiotach tak jak i efekty w zakresie umiejętności, szczególnie U3 w przedmiocie geodezja i kartografia. Kompetencje nauczycieli akademickich w przypadku obu przedmiotów powinny być potwierdzone dodatkowymi kwalifikacjami. Wątpliwe jest, w tym przypadku spełnienie

zapisu WSZJiDK rozdz. VI w 5 "WSEiZ w Warszawie dokłada starań, aby zajęcia dydaktyczne prowadziły osoby, które: są autorytetami naukowymi i/lub doświadczonymi profesjonalistami w dziedzinie prowadzonych przedmiotów (str. 42, w 10-11). Ponadto należy Uczelni zwrócić uwagę, że prowadzony kierunek jest o profilu ogólnoakademickim, a więc nauczyciele powinni legitymować się przede wszystkim odpowiednim dorobkiem naukowym.

Opis hospitacji 7 zajęć dydaktycznych przedstawiono w załączniku 6. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w odpowiednich pod względem wielkości i wyposażenia pomieszczeniach. Są to sale umożliwiające studentowi swobodne wysłuchanie prezentowanych treści i obejrzenie przeźroczy bądź eksponatów. Studenci mają zapewnione siedzenia z pulpitemi bądź krzesła przy stolikach umożliwiające prowadzenie notatek. Prowadzący zajęcia byli dobrze przygotowani do treści programowych. Nauczyciele akademicki przedstawiali treści merytoryczne komunikatywnie, w sposób uporządkowany i zhierarchizowany. Treść zajęć, ich temat i główne tezy były prezentowane na ekranie w sposób umożliwiający prowadzenie notatek. Słuchacze mieli możliwości zadawania pytań i udziału w dyskusji. Zajęcia były prowadzone zgodnie z przedstawionym planem i programem studiów. Prowadzący przedmiot zapoznali studentów z celami i zakresem nauczania oraz warunkami zaliczenia. Studenci znają zasady weryfikacji efektów kształcenia. Frekwencja 60-100%. Poziom i metodologię prowadzenia zajęć oceniono na dobrze i bardzo dobrze.

3) jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa WSEiZ w Warszawie opiera się o zapisy Statutu Uczelni, Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia oraz bieżące zarządzenia Rektora WSEiZ.

Kierownictwo WSEiZ w Warszawie prowadzi aktywną i ukierunkowaną politykę kadrową, której celem jest utworzenie stabilnego i profesjonalnego zespołu nauczycieli akademickich, dążącego do zapewnienia jak najwyższego poziomu kształcenia. Ma to zapewnić dobór osób o wysokich kwalifikacjach i dorobku naukowym w zakresie zgodnym z obszarami wiedzy, dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi do, których odnoszą się efekty kształcenia danego kierunku. Zatrudniani są przede wszystkim specjaliści o uznanym dorobku naukowymi i doświadczeniu w zakresie dydaktyki. Zatrudniani nauczyciele akademicki odznaczają się predyspozycjami do realizacji zajęć dydaktycznych tj. komunikatywnością w prezentacji tez, umiejętnością pobudzania słuchaczy do poszukiwania i zdobywania wiedzy oraz kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych.

Polityka kadrowa realizowana jest na etapie naboru pracowników, oceny ich osiągnięć dydaktycznych i naukowych oraz wspomagania rozwoju naukowego. Nabór pracowników odbywa się w trybie jawnym, bezkonkursowym. Kryteriami są kompetencje merytoryczne (stopnie naukowe i dorobek naukowy) oraz predyspozycje do realizacji dydaktyki. Pracownik zatrudniony jest na czas określony , a po pozytywnej ocenie może być zatrudniony na czas nieokreślony.

Nauczyciele akademicki poddani są ocenie, na którą składa się:

- bieżąca ocena nauczycieli akademickich przez ich przełożonych,
- okresowa ocena nauczycieli akademickich raz na dwa lata zgodnie z zarządzeniem rektora nr 18/2011 WSEiZ z 31.10.2011 zmienionym zarządzeniem nr 37/2012 z 31.12.2012

Wszyscy nauczyciele akademicki podlegają okresowej ocenie, w szczególności w zakresie należytego wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 111 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 23.05.2012 r., poz. 572 z późniejszymi zmianami), przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, prawa własności przemysłowej z godnie z § 40 Statutu WSEiZ. Okresowej oceny nauczycieli akademickich dokonuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata lub częściej w uzasadnionych przypadkach, na wniosek Dziekana zgłoszony Rektorowi. Oceny nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania, dokonuje się nie rzadziej niż raz na cztery lata. Podstawę oceny nauczyciela akademickiego stanowią jego osiągnięcia naukowe lub artystyczne oraz dydaktyczne i organizacyjne. W szczególności przy ocenie uwzględnia się: osiągnięcia w pracy naukowo-badawczej, kształcenie studentów, w tym zwłaszcza poziom i rzetelność prowadzonych zajęć dydaktycznych, pracę organizacyjną w Uczelni lub w organach reprezentujących Uczelnię, przestrzeganie prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także prawa własności przemysłowej, podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych, opiekę indywidualną nad studentami, ankietę wypełnioną przez nauczyciela akademickiego, opinię Wydziałowej Komisji Oceniającej, Zespołu Dydaktycznego lub odpowiednio opinię Uczelnianej Komisji Oceniającej.

Przy ocenie wypełniania przez nauczyciela akademickiego obowiązków dydaktycznych Dziekan uwzględnia ocenę przedstawianą przez studentów w formie ankiet po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Studenci wyrażają opinię poprzez dobrowolne wypełnienie ankiety.

Wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni zatrudnieni w Uczelni na podstawie umowy o pracę zobowiązani są do prowadzenia badań naukowych zakończonych uzyskaniem efektu w postaci co najmniej jednej publikacji naukowej, udziału w konferencji naukowej, lub innego osiągnięcia naukowego w ciągu roku kalendarzowego.

Zaangażowanie pracowników w pracę naukową, wykraczające poza obowiązki wynikające z umowy o pracę, premiowane jest dodatkowym wynagrodzeniem zgodnie z zasadami określonymi zarządzeniem Rektora w sprawie zasad ustalania wysokości wynagrodzeń i honorariów za osiągnięcia naukowe afiliowane w WSEiZ.

Wynagrodzenie jest trwałym mechanizmem motywującym pracowników do wzrostu jakości i efektywności świadczonej pracy. Łączy się także z motywacją do uzyskiwania przez nauczycieli akademickich wyższych stopni naukowych. Uzyskanie kolejnego szczebla w rozwoju naukowym łączy się z tzw. naturalnym awansem i uzyskaniem wyższego wynagrodzenia.

Kierownictwo WSEiZ wspiera rozwój pracowników poprzez:

- finansowanie kosztów przeprowadzenia przewodu doktorskiego lub habilitacyjnego;
- finansowanie badań naukowych ściśle związanych z realizowanym w Uczelni kształceniem i wyraźnie odpowiadających zakresom dyscyplin naukowych powiązanych z kierunkami studiów, jakie realizowane są w WSEiZ, wspierając osiąganie założonych efektów kształcenia;
- finansowanie uczestnictwa w konferencji naukowej (wpisowe i/lub koszty dojazdu), publikacji artykułów naukowych;
- publikacje efektów pracy naukowej przez własną oficynę wydawniczą.

Uczelnia prowadzi współpracę z ośrodkami zagranicznymi i nauczyciele akademicki mogą korzystać z doświadczeń uczelni zagranicznych, aktywność w tym zakresie jednak jest mała.

Przedstawiona polityka kadrowa WSEiZ zgodna jest z Ustawą Prawo o Szkolnictwie Wyższym z 27 lipca 2005 r. z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 23.05.2012 poz. 572). Politykę

tą należy ocenić pozytywnie, gdyż pozwala promować rozwój kadry naukowo dydaktycznej zgodnie z potrzebą zabezpieczenia kadrowego prowadzonych kierunków studiów.

Nauczyciele akademicki, na spotkaniu z Zespołem wizytującym, pozytywnie odnieśli się do prowadzonej polityki kadrowej podkreślali również gotowość władz Uczelni do wspierania finansowego pracy naukowej i rozwoju kadrowego (obecnych na spotkaniu 28 osób). W latach 2012-2014 dwie osoby spośród zatrudnionych przez WSEiZ uzyskały stopień naukowy doktora, sześć stopień naukowy doktora habilitowanego i dwie tytuły naukowe profesora, z tego większość to prowadzący dydaktykę na wizytowanym kierunku (jedna osoba uzyskała doktorat, 4 osoby – habilitację i 2 osoby – tytuł profesora).

Kadra dydaktyczna kierunku bardzo pozytywnie odniosła się do rozwoju kierunku. Niepokój budzą problemy związane z koniecznością dostosowania się do wymogów prawnych przejścia na kierunek o profilu praktycznym. Kadra przedstawiła dylematy związane z odpowiednim ukierunkowaniem tematyki realizacji prac dyplomowych i możliwości ich realizacji.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego **w pełni**
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych** stanowiących minimum kadrowe jak i pozostałych nauczycieli akademickich **umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu kształcenia.**
- 2) **Spośród 21 osób przedstawionych przez WSEiZ w Warszawie do minimum kadrowego kierunku „ochrona środowiska” prowadzonego na poziomie studiów I i II stopnia zaliczono 19 osób; w tym 5 profesorów , 3 doktorów habilitowanych oraz 11 doktorów, którzy spełniają wymogi określone przepisami (§ 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). (§ 6 ust. 2 wyżej wymienionego rozporządzenia). Osoby przedstawione do minimum kadrowego posiadają odpowiednie kwalifikacje do realizacji celów kształcenia i zapewniają osiągnięcie efektów kształcenia.** Warunek dotyczący minimum kadrowego wizytowanego kierunku został zatem spełniony. Spełniony został również warunek odpowiedniej liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów, wynosi on bowiem 1:12.
Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku „ochrona środowiska” poza dwoma przypadkami jest właściwa. Uczelnia posiada poprawną procedurę przydziału zajęć dydaktycznych nauczycielom akademickim.
- 3) **Uczelnia prowadzi prawidłową politykę kadrową. Pracownicy pragnący kontynuować rozwój naukowy otrzymują wsparcie Uczelni.** W ostatnich 3 latach 7 pracowników realizujących zajęcia na wizytowanym kierunku uzyskało stopnie i tytuły naukowe. Na Uczelni dopracowano się właściwie funkcjonujących systemu oceny i weryfikacji oraz systemu motywacyjny pracowników.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Zgodnie z § 8 ust.1 Rozporządzenia MNiSW z 3 października 2014 w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 9 października 2014 poz. 1370) podstawowa jednostka organizacyjna Uczelni może prowadzić studia I stopnia, studia II stopnia albo jednolite studia magisterskie jeżeli:

- a) dysponuje infrastrukturą zapewniającą prawidłową realizację celów kształcenia, w tym zapewnia odpowiednie warunki do prowadzenia zajęć w salach dydaktycznych, laboratoriach i pracowniach,
- b) zapewnia możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zaleconą na danym kierunku studiów oraz z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Baza dydaktyczna WSEiZ w Warszawie składa się z czterech obiektów:

- budynku przy ulicy Olszewskiej 12,
- budynku przy ulicy Rejtana 16,
- budynku przy ulicy Grójeckiej 128,
- terenowej stacji (3 budynki) Ochrony Przyrody i Krajobrazu przy ulicy Kaudyńskiej 33 w miejscowości Laski k/Warszawy (około 10 km od siedziby Uczelni).

Zajęcia dydaktyczne kierunku „ochrona środowiska” odbywają się przede wszystkim w budynkach przy ulicy Rejtana 16 i Olszewskiej 12 oraz w terenowej stacji w miejscowości Laski. Zespół wizytujący szczegółowo zapoznał się z niemal wszystkimi pomieszczeniami, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne na kierunku „ochrona środowiska”, a krótki ich opis podano w tabelach 7a i 7b. W wizytowanych pomieszczeniach odbywają się również zajęcia ze studentami innych kierunków Wydziału Ekologii oraz innych Wydziałów WSEiZ. Zajęcia dydaktyczne na kierunku „ochrona środowiska” prowadzone są w 2 salach wykładowych w budynku przy ulicy Olszewska 12, w tym jedna, nr 11, ma około 80 miejsc, a druga (nr 21) na około 40 miejsc.

W budynku przy ul. Rejtana 16 kierunek dysponuje trzema salami wykładowymi (nr 4, 14 i 24) na około 150 miejsc każda i 12 salami do zajęć dydaktycznych na 30-36 miejsc każda. W Stacji Terenowej w Laskach Wydział dysponuje 4 salami audytoryjnymi na 40-50 miejsc każda. Wszystkie sale wykładowe i seminaryjno-audytoryjne wyposażone są w siedzenia z pulpitemi lub przy stolikach, co umożliwia studentom zapisywanie treści zajęć. Każda sala ma tablice i ekrany oraz rzutniki pisma. Rzutniki multimedialne zamontowane na stałe są tylko w salach wykładowych, w salach seminaryjnych istnieje możliwość podłączenia rzutnika pobieranego z portierni budynku. W budynku tym znajdują się 3 pracownie komputerowe w pełni wyposażone na 26 stanowisk każda. Zajęcia praktyczne odbywają się w następujących pracowniach (przy ulicy Rejtana 16):

- laboratorium biologii wyposażone w 16 mikroskopów różnych typów (tab. 7b), lupy, suszarkę, wagę i podstawowe szkło do sporządzenia preparatów oraz preparaty trwałe. W laboratorium może pracować około 30 studentów. Mogą w nim odbywać się zajęcia z botaniki, zoologii, ekologii.
- laboratorium chemii wyposażone w wyciągi (3), wagi laboratoryjne (2), chromatograf gazowy, spektrofotometr, pehametry, konduktometry, destylatora, mieszadło rotacyjne, wirówka i sprzęt do oznaczania fizycznych i fizyko-chemicznych właściwości gleb umożliwiające prowadzenie zajęć z gleboznawstwa. Nie stwierdzono oddzielnego laboratorium gleboznawstwa, jak zasugerowano w Raporcie samooceny na str. 18,
- laboratorium fizyki na 24 osoby z 4 stanowiskami do oznaczeń, wyposażone w planimetry, oświetlacz monochromatyczny, zestaw do badań dyfrakcji, laser 532 nm,

lampa spektrum Helium, pipeta ML Pethe, zestaw do polaryzacji światła, lampa Hydragon, lampa Spektroncon, Laser HeNe oraz sprzęt do skanowania, przetwarzania i druku materiałów poglądowych oraz wyników badań,

- laboratorium mechaniki płynów z 8 specjalistycznymi stanowiskami,
- laboratorium elektrotechniki i elektroniki na 16 stanowisk z zestawem przyrządów pomiarowych do oznaczeń i badań; obwodów elektrycznych, silników, prądnic, półprzewodników wzmacniacza elektronicznego, prostowników, zasilaczy niestabilizowanego i stabilizowanego, parametrów sygnału elektrycznego. Laboratorium przydatne do zajęć z zakresu elektrotechniki i elektroniki,
- pracownie projektowe wyposażone w stoły kreślarskie, blejtramy, tablice szufladowe, sztalugi i inne elementy wyposażenia pracowni.

W budynku Terenowej Stacji Ochrony Przyrody i Krajobrazu w Laskach znajdują się laboratoria przetwarzania surowców odpadowych. Są to dwa pomieszczenia na parterze budynku: jedno ma ok. 30 stanowisk (pow. ok. 50 m²) i drugie na około 10 stanowisk (ok. 20 m²) oraz 5 mniejszych pomieszczeń (w piwnicy) o pow. ok. 10-15 m² każde wyposażone w aparat do oznaczania zawartości azotu „Kieltec”, kalorymetr KL, szafę termostatyczną, wagi laboratoryjne, mieszkadła laboratoryjne, dozator butlowy, pipeta automatyczna, zestaw do oznaczania zawartości węgla, zestaw do określania metod uzdatniania wód, podstawowy sprzęt i szkło laboratoryjne, sita do odpadów. Pomieszczenia przystosowane do prowadzenia zajęć z gospodarki odpadami, oczyszczania ścieków i uzdatniania wody. Prowadzenie zajęć dydaktycznych w pomieszczeniach w piwnicy wymaga sprawdzenia zachowania warunków BHP.

Przedstawiciele WSEiZ zadeklarowali, że zajęcia praktyczne z biochemii, toksykologii i mikrobiologii prowadzone są w laboratoriach specjalistycznych udostępnianych na podstawie umowy przez Wydział Farmaceutyczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Pomieszczeń tych Zespół wizytujący nie oglądał ze względu na termin wizytacji (sobota). Kierownictwo Wydziału Ekologii WSEiZ zadeklarowało, że zajęcia praktyczne realizowane są również na terenie Oczyszczalni Ścieków „Czajka ” w Warszawie.

Zaprezentowany w Raporcie samooceny opis laboratoriów i dokonana ich wizytacja pozwalają na stwierdzenie, że Wydział Ekologii WSEiZ w Warszawie nie dysponuje w pełni własnymi pomieszczeniami do realizacji zajęć praktycznych na kierunku „ochrona środowiska”, gdyż:

- nie posiada pracowni geologii, a tylko niewielki zbiór eksponatów w szafach. Również nie jest w pełni zorganizowana pracownia gleboznawstwa i rekultywacji gleb. Poprawniej byłoby zorganizować pracownię geologii i gleboznawstwa, której elementy Uczelnia już posiada,
- wynajmowanie laboratorium mikrobiologii, toksykologii i biochemii od innych Uczelni należy traktować jako rozwiązanie tymczasowe,
- nie przedstawiono, mimo życzenia Zespołu wizytującego, wyposażenia do zajęć praktycznych z meteorologii, hydrologii i gospodarki wodnej. Informacja w gablocie w laboratorium w TSOPiK w Laskach pozwala przypuszczać, że odbywają się w nim zajęcia z meteorologii ale na pytanie członka Zespołu PKA nie wskazano wyposażenia używanego do realizacji powyższych zajęć.

W ocenie studentów wizytowanego kierunku baza dydaktyczna i lokalowa jest dobra i spełnia ich wymagania, podobnie jak jakość sprzętu laboratoryjnego. Studenci na spotkaniu z Zespołem PKA podnieśli problem wentylacji budynku przy ul Rejtana, który władze Uczelni znają i próbują rozwiązać. Studenci mają dostęp do Internetu w ramach sieci eduroam.

Wnioski studentów dotyczące polepszania warunków są na bieżąco realizowane przez władze Uczelni

WSEiZ w Warszawie posiada Bibliotekę obsługującą wszystkie kierunki studiów zlokalizowaną w budynkach przy ul. Rejtana 16. Biblioteka składa się z czytelnicy, wypożyczalni i dwóch magazynów książek, zajmuje łącznie powierzchnię 305 m² w jednym segmencie budynku.

Wypożyczalnia podręczników i czasopism mieści się w sali o powierzchni 80 m², podzielonej na część dostępną czytelnikom z katalogami oraz podręczny magazyn podręczników. Drugie tyle zajmują magazyny książek zlokalizowane na niższej kondygnacji. W wypożyczalni pracują dwie osoby z przygotowaniem bibliotecznym. Biblioteka WSE i Z jest w pełni skomputeryzowana, umożliwia wyszukiwanie książek metodą indeksową i swobodną. Czytelnicy mogą zamawiać książki przez Internet z 3 dniowym terminem odbioru bądź bezpośrednio.

Biblioteka WSEiZ dysponuje 44750 woluminami zgromadzonymi w większości w bezpośrednim zapleczu wypożyczalni w przypadku pozycji najnowszych i częściej wypożyczanych oraz w dwóch magazynach w przypadku pozycji starszych i archiwalnych. Według informacji personelu księgozbiór jest na bieżąco uzupełniany zakupami najnowszych wydawnictw w porozumieniu z nauczycielami akademickimi, odpowiedzialnymi za przedmioty i moduły nauczania, a pozyskiwanie funduszy na ten cel od kierownictwa Uczelni nie stanowi problemu.

Na podstawie przeglądu zasobów magazynu podręcznego (głównego) Zespół wizytujący stwierdził, że do każdego z przedmiotów i modułów kształcenia biblioteka posiada kilka tytułów podręczników po kilka do kilkunastu egzemplarzy.

Biblioteka prowadzi prenumeratę 280 czasopism krajowych i 13 zagranicznych. Z zakresu merytorycznego kierunku „ochrona środowiska”. Biblioteka dysponuje czasopismami krajowymi, aktualnie wydawanymi oraz egzemplarzami archiwalnymi 79 czasopism krajowych. Są to przykładowo „Ekologia i Technika”, „Gospodarka Wodna”, „Przegląd komunalny”, „Recykling”, „Ekonomia i Środowisko”, „Gaz, Woda i Technika Sanitarna”, „Inżynieria Ekologiczna”, „Ochrona Środowiska i Zasobów Naturalnych”, „Wiadomości Melioracyjne i Łąkarskie”. Wśród czasopism zagranicznych stwierdzono również szereg bardzo cenionych wydawnictw. W wypożyczalni znajduje się 4 terminale z dostępem do katalogów oraz skaner. Zapewniono dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki:

- zasoby licencyjne dostępne dla wszystkich instytucji akademickich w kraju: Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, EBSCO, Nature, Science, Web of Knowledge, SCOPUS;
- polskie zasoby wydawnicze i bibliograficzne: AGRO, BazEkon, BazHum, BazTech, CEJSH, Biblioteka Wirtualna Nauk Przyrodniczych, PSJC, Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, książki z zakresu humanistyki i nauk społecznych,.

Biblioteka WSEiZ oferuje także dostęp do innych zasobów wirtualnych między innymi poprzez konsorcyjne dostępy do zasobów treściowych oraz abstraktów i zasobów faktograficznych, np.: ACS - czasopisma American Chemical Society; AIP/APS - czasopisma American Institute of Physics (AIP) oraz American Physical Society (APS); Bazy ekonomiczne; CUP - czasopisma Cambridge University Press; Emerald – czasopisma; IEEE - zasoby Institute of Electrical and Electronics Engineers; IOP - czasopisma Institute of Physics; Knovel Library - książki i inne zasoby różnych wydawców; LWW - czasopisma Lippincott Williams and Wilkins; OUP - czasopisma Oxford University Press; ProQuest - pełne teksty publikacji różnych wydawców; Chemical Abstracts - licencja konsorcyjna koordynowana przez Politechnikę Wrocławską Informator; INSPEC - fizyka, elektronika i informatyka; MATH – matematyka; Reaxys - baza chemiczna; EMIS.

Studenci WSEiZ mogą korzystać, na podstawie umowy między uczelniami z usług Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej i Biblioteki Naukowej Instytutu Ochrony Środowiska – PJB.

Czytelnia mieści się w sali o powierzchni około 80 m², bardzo estetycznie urządzona w sposób przyjazny dla czytelnika. Czytelnia czynna jest codziennie oprócz środy w godz. 8-16. W czytelni znajduje się 12 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz katalogów zasobów bibliotecznych i prac dyplomowych. W czytelni są 2 stanowiska dla osób niepełnosprawnych oraz 10 stanowisk do bezpośredniego korzystania z materiałów bibliotecznych. Według rejestru odwiedzin z czytelni korzysta 5-9 osób dziennie i do 30 osób w soboty i niedziele. W czytelni na regałach znajduje się 4130 książek oraz 81 czasopism krajowych i 6 zagranicznych. Student może sam bezpośrednio korzystać z materiałów bibliotecznych zgromadzonych w czytelni. Zespół wizytujący stwierdził, że w czytelni znajduje się po kilka podręczników do każdego przedmiotu realizowanego na kierunku „ochrona środowiska” oraz kilkanaście najważniejszych czasopism z zakresu ochrony i gospodarki zasobami naturalnymi oraz technologii i technik ochrony środowiska. W przypadku braku podręcznika bądź czasopisma w bibliotece WSEiZ personel czytelni oferuje pomoc w korzystaniu z czytelni innych Uczelni Warszawskich na podstawie umów.

W opinii studentów biblioteka jest dobrze wyposażona i posiada literaturę polecaną przez nauczycieli akademickich, choć tutaj studenci zaznaczyli, że w przypadku niektórych pozycji powinno być więcej dostępnych egzemplarzy. Godziny otwarcia biblioteki oraz innych jednostek są dostosowane do potrzeb studentów niestacjonarnych.

Na komputerach czytelni studenci mogą pracować z programami Auto CAD 2014, Auto CAD 2017 oraz Autodesk Robot, Structural Analysis Professional 2011. W budynkach Uczelni studenci mają nieograniczony dostęp do Internetu (Wi-Fi) oraz możliwości korzystania z kiosków internetowych.

W 2014 r. WSEiZ dołączyła do **Platformy Obsługi Nauki PLATON, prowadzonej przez NASK** (jednostka badawczo rozwojowa, nad którą nadzór sprawuje Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego), dzięki czemu studenci, nauczyciele i inni pracownicy Wydziału Zarządzania WSEiZ mają dostęp do:

- **usługi wideokonferencji** – ułatwiające m.in. realizację międzyinstytucjonalnych, międzyuczelnianych projektów naukowych i dydaktycznych,
- **usługi eduroam** - dzięki tej usłudze pracownicy nauki i studenci uzyskują prosty, ale równocześnie kontrolowany dostęp do Internetu na terenie wszystkich instytucji włączonych do usługi NASK, zarówno w Polsce jak i w całej Europie,
- **usługi kampusowe** - zbudowane w oparciu o innowacyjną infrastrukturę obliczeniowo-usługową, o zasięgu ogólnokrajowym, dostarczającą aplikacji na żądanie, zdolną zapewnić szerokiemu gronu użytkowników ze środowisk akademickich i badawczych elastyczny, skalowalny dostęp do specyficznych aplikacji, zarówno w systemie MS Windows, jak i Linux, z uwzględnieniem potrzeb określonych grup zawodowych w tych środowiskach. W szczególności pozwala to zaoferować następującą funkcjonalność usług:
 - zdalną pracę z aplikacjami interakcyjnymi (graficznymi) w środowisku MS Windows (np. Matlab/Simulink, narzędzia graficzne AutoCad, Corel);
 - uruchamianie na żądanie maszyn wirtualnych (z systemem MS Windows lub Linux) stanowiących dedykowane środowisko pracy dla aplikacji użytkownika, np. naukowca, programisty czy grafika;
 - możliwość zestawienia wirtualnego mini-klastra na potrzeby danego użytkownika, np. laboratorium dla grupy studentów lub naukowców korzystających z określonych aplikacji;

- zlecanie zadań wsadowych, np. animacji scen, wizualizacji.
- **usługi powszechnej archiwizacji** – polegająca na udostępnieniu w skali kraju funkcjonalności zdalnej archiwizacji i backupu danych jako wartości dodanej do ogólnopolskiej akademickiej sieci naukowej PIONIER,
- **usługi naukowej interaktywnej telewizji HD** - zapewnia możliwość produkcji, składowania i udostępniania treści audiowizualnych zrealizowanych w technologii HD o tematyce naukowej dla środowiska naukowego i całego społeczeństwa.

WSEiZ jest częścią sieci, do której należą największe szkoły wyższe min.: Szkoła Główna Handlowa, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Politechnika Warszawska, Uniwersytet Warszawski, Akademia Medyczna, Akademia Wychowania Fizycznego, Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych, jak również większość Instytutów PAN, jednostki badawczo rozwojowe, instytuty naukowe, biblioteki i inne.

Kierownictwo WSEiZ w Warszawie przywiązuje istotną uwagę do warunków studiowania osób niepełnosprawnych, tworząc system wspierania osób niepełnosprawnych obejmujący:

- opiekę pełnomocnika Rektora ds. studentów niepełnosprawnych,
- przystosowanie infrastruktury dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- możliwość wypożyczania sprzętu elektronicznego dla osób niepełnosprawnych,
- specjalne stypendia dla osób niepełnosprawnych przyznawane na podstawie zarządzenia rektora.

W ramach powyższego programu wyremontowano budynek przy ul. Olszewska 12, gdzie zlikwidowano wszystkie bariery architektoniczne, zamontowano windę o odpowiedniej szerokości drzwi i dostosowano toalety do potrzeb niepełnosprawnych. W budynku przy ul. Rejtana 16 zamontowano pochylnie i windy schodowe oraz wybudowane specjalne toalety dla niepełnosprawnych.

W Uczelni została także uruchomiona mini-wypożyczalnia przenośnego sprzętu elektronicznego dla osób niepełnosprawnych, utworzona dzięki realizacji projektu współfinansowanego przez Unię Europejską z EFS, PO KL 2007-2013. Ponadto, czytelnia WSEiZ wyposażona jest w stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych, m.in.: 2 stoły z ruchomym, sterowanym elektronicznie blatem góra-dół przeznaczone dla osób z wadami kręgosłupa, mogących pracować z komputerem tylko w pozycji stojącej, zapewniają przystosowanie stanowiska pracy do wzrostu; 2 panoramiczne monitory SAMSUNG SYNC MASTER S24B150 dla osób niedowidzących; MAGic oprogramowanie umożliwiające powiększenie wyświetlanego obrazu na ekranie monitora do 36 razy – praca przy komputerze dla osób niedowidzących; 2 klawiatury BIG KEKS LX do obsługi komputera z olbrzymimi klawiszami dla osób niedowidzących; 2 klawiatury dla osób z dysfunkcją kończyn górnych (po amputacji) - leworęczną i praworęczną; 2 myszki BigTrack dla użytkowników cierpiących na zanik mięśni rąk, możliwa obsługa również przy użyciu stopy lub łokcia; 2 powiększalniki wideo firmy Optelec pozwalające oglądać i powiększać tekst oraz obrazy do 18 razy.

Zespół Oceniający stwierdził, że nie wszystkie budynki i pomieszczenia dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo:

- wejście do wypożyczalni i czytelnia biblioteki WSEiZ odbywa się poprzez schody bardzo strome i częściowo bez poręczy. Szczególnie niebezpieczne (nawet dla osób w pełni sprawnych) jest wejście do czytelnia,
- w budynku przy ul. Rejtana 16 znajduje się winda, do której nie każdy wózek inwalidzki zmieści się. Wynika to z trudności z montażem większej windy,

- Zgodnie z zarządzeniem nr 27/2012 Rektora WSEiZ z 28.09.2012 roku „student może samodzielnie wybrać miejsce odbywania praktyki, skorzystać z oferty praktyk przygotowanych przez Uczelnię lub mieć zaliczoną w poczet praktyk zawodowych wykonywaną pracę zawodową. W związku z powyższym miejsca odbywania praktyk studentów WSEiZ mogą być rozrzucone po całej Polsce. Z przeprowadzonej przez Zespół wizytujący analizy miejsc odbywania w ostatnich 4 latach praktyk studentów kierunku „ochrona środowiska” WSEiZ, wynika, że: odbywają się one w jednostkach samorządu terytorialnego, w stacjach SANEPID, przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej, firmach związanych z wdrażaniem zielonych technologii, instytucjach ochrony przyrody, przedsiębiorstwach zajmujących się recyklingiem, usługami komunalnymi, przedsiębiorstwach produkujących urządzenia ochrony środowiska, zarządzie gospodarki wodnej, organizacjach promujących ochronę środowiska, firmach energetycznych. Wątpliwości budzi kilka (7) przypadków z 148 przeanalizowanych, w których studenci odbywali praktyki w miejscach nie związanych z ochroną środowiska. W opinii studentów baza instytucji, w których odbywają praktyki jest właściwa i dostosowana do kierunku studiów.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego znacząco
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

- posiada własną bazę dydaktyczną o powierzchni zbliżonej do potrzeb liczby studentów studiujących na kierunku „ochrona środowiska”. Sale wykładowe i seminaryjne są prawidłowo przygotowane i wyposażone do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Wystarczające jest wyposażenie części laboratoriów i pracowni komputerowych do prowadzenia planowanych w nich zajęć. Większość bazy jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. 95% studentów odbywa praktyki we właściwych instytucjach.
- WSEiZ powinna zapewnić własne pracownie do zajęć praktycznych z mikrobiologii, biotechnologii i toksykologii,
- doposażenia wymagają pracownie geologii i gleboznawstwa oraz meteorologii i hydrologii,

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Zgodnie z § 8,4 rozporządzenia MNiSW z 3 października 2014 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz.U. z 9.10.2014 poz.1370) „Podstawowa jednostka organizacyjna uczelni może prowadzić studia na kierunku o profilu ogólnoakademickim jeżeli prowadzi badania naukowe w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów i zapewnia studentom tego kierunku:

1. co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań - w przypadku studiów pierwszego stopnia,
2. udział w badaniach - w przypadku studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich.

O spełnieniu w/w warunków rozporządzenia MNiSW przez Uczelnię świadczyć może:

- sformułowanie programu badawczego,
- zaangażowanie środków finansowych na realizację badań,
- posiadanie infrastruktury badawczej,
- publikowanie wyników prac naukowych i uczestnictwa w organizacji i wymianie osiągnięć naukowych,
- zaangażowanie studentów w pracach badawczych .

Kadra dydaktyczna kierunku „ochrony środowiska” na Wydziale Ekologii WSEiZ w Warszawie prowadzi badania ściśle powiązane z kierunkiem kształcenia w zakresie:

- biochemicznych mechanizmów biotransformacji toksyn środowiskowych; bioróżnorodności roślin w transgranicznych dolinach rzecznych Bugu i Narwi;
- chemicznego zanieczyszczenia gleby;
- czynnej ochrony różnorodności biologicznej;
- determinant środowiska zdrowotnego człowieka;
- ekologii inwazyjnych gatunków roślin;
- zarządzania w ekoturystyce;
- modeli matematycznych stosowanych w energetyce konwencjonalnej i odnawialnej oraz technologiach przesyłowych;
- molekularnych aspektów toksyczności środowiskowej leków i ich metabolitów; monitoringu środowiska obszarów chronionych; nowoczesnych technologii oczyszczania ścieków i ochrony środowiska wodnego;
- ochrony środowiska na terenach antropogenicznie zmienionych;
- pasywnych i aktywnych rozwiązań energooszczędnych w budownictwie;
- perspektyw wykorzystania biopaliw rolniczych jako odnawialnych źródeł energii;
- proekologicznych i projakościowych innowacyjnych technologii w przemyśle ciężkim.

WSEiZ w Warszawie na realizację badań związanych z kierunkiem kształcenia „ochrona środowiska” na Wydziale Ekologii w ostatnich pięciu latach przeznaczyła ze środków własnych 914 081.8 zł tj. średnio w roku 183 tys.. Środki te posłużyły do realizacji 40 grantów własnych dotyczących m. in. oddziaływania czynników antropogenicznych na środowisko i jego rekultywacji, środowiskowych zagrożeń zdrowia w Polsce, prawnych i technicznych aspektów wykorzystania odnawialnych źródeł energii, ewaluacji i analizy jakości wody w Polsce, wpływu powodzi na ekosystemy wodne, koncepcji techniczno-ekonomicznej poprawy stopnia odwodnienia osadów ściekowych podawanych do procesu suszenia, rekultywacyjnej efektywności kompostów i osadu ściekowego na złożu odpadów paleniskowych, znaczenia czynników antropogenicznych w kształtowaniu się zgrupowań

fauny; Barszczowi olbrzymiemu i Barszczowi Sosnowskiego jako zagrożeniu dla zdrowia publicznego i różnorodności biologicznej, analizie zrównoważonego rozwoju produkcji biopaliw transportowych w Polsce.

Drugim źródłem funduszy na utrzymanie struktury naukowej Wydziału są zlecenia instytucji zewnętrznych m in.: Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz firm: Dom Development S.A., Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji miasta stołecznego Warszawa, Wodociągów Miejskich w Radomiu S.A., Tarnobrzeskich Wodociągów Sp. z o.o. Prace te dotyczyły specjalistycznego monitoringu środowiskowego oraz konsultacji projektowych inwestycji i opracowań zleconych.

W okresie 5 lat poprzedzających wizytację WSEiZ pozyskała ze źródeł zewnętrznych 668736 zł tak, że całkowita kwota środków przeznaczonych na badania wyniosła 1 698 090 zł tj. średnio rocznie 339 tys. zł. Kwota przeznaczona na badania naukowe związane z kierunkiem „ochrona środowiska” na Wydziale Ekologii WSEiZ nie jest zbyt wysoka, ale znacząca w porównaniu do innych jednostek naukowo-dydaktycznych. Kwota ta jest znacząco większa niż wykazana w czasie poprzedniej wizytacji w 2009 roku.

Pracownicy WSEiZ na spotkanie z Zespołem wizytującym twierdzili, że nie mają problemów z uzyskaniem funduszy na badania od władz Uczelni. Przyznawanie funduszy na badania zostało uregulowane zarządzeniem Rektora nr 38/2012 z 31.12.2012 r. Zarządzeniem nr 17/2011 z dnia 31.10.2011 r. Rektor WSEiZ wprowadził Regulamin ochrony prawnej dóbr własności intelektualnej i przemysłowej w WSEiZ.

Na infrastrukturę badawczą związaną z kierunkiem „ochrona środowiska” na Wydziale Ekologii WSEiZ składa się baza własna tj. Terenowa Stacja Ochrony Przyrody i Krajobrazu w Laskach k/Warszawy posiadająca małą stację lizymetrów i ok. 3,6 ha powierzchni badawczej leśno-wodnej oraz laboratoria z niezbędnym wyposażeniem (patrz tab. 7a) oraz laboratoria w budynkach przy ul. Rejtana 16 (biologiczne, chemiczne, tab. 7b). Część badań prowadzonych jest w tzw. terenie tj. Parkach Narodowych (Kampinoski, Białowiecki), w zlewniach rzek (Bug, Narew), oczyszczalniach ścieków, składowiskach odpadów, strefach wokół źródeł emisji, miejskich obszarach zielonych, elektrowniach wodnych i wiatrowych, biogazowniach itp.

Tematyka badawcza realizowana przez pracowników prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku „ochrona środowiska” na Wydziale Ekologii WSEiZ w Warszawie jest ściśle powiązana z problematyką realizowanej dydaktyki. Zagadnienia badawcze ściśle korespondują z treściami merytorycznymi wykładanymi w poszczególnych przedmiotach i modułach kształcenia oraz założonymi do osiągnięcia efektami kształcenia.

Według danych zawartych w Raporcie samooceny (str. 22) nauczyciele akademicy kierunku ochrona środowiska opublikowali w ostatnich 5 latach 300 prac naukowych, co przy 42 osobach zatrudnionych na etatach na tym kierunku dało 1,5 publikacji rocznie na jednego zatrudnionego. Analiza przedstawionego na życzenie Zespołu wizytującego szczegółowego wykazu prac za ostatnie 2 lata pozwala na stwierdzenie, że są to głównie prace 3-7 punktowe w/g wykazu MNiSW, czyli opublikowane w pismach polskich nie najwyższej rangi i rozdziały w monografiach. Tylko dwie prace opublikowane zostały w pismach z tzw. Impast faktorem. Pracownicy WSEiZ za aktywność w opublikowaniu są nagrodzeni zgodnie z zarządzeniem Rektora nr 11/2014 z dnia 12.05.2014 r.

WSEiZ aktywnie uczestniczy w upowszechnianiu wyników prac naukowych jako organizator, bądź współorganizator konferencji naukowych (8 w ostatnich 5 latach) tematycznie związanych z ochroną środowiska. Były to konferencje o zasięgu międzynarodowym (6) i krajowym organizowane wspólnie z WAT, Krajową Radą, Gospodarki

Wodnej, Kampinoskim Parkiem Narodowym. Wizytowany Wydział Ekologii realizuje także popularyzację wiedzy organizując i uczestnicząc w imprezie typu Festiwal Nauki.

Do programu badań włączają się również studenci w ramach Studenckich Kół Naukowych oraz w czasie realizacji prac dyplomowych. Z analizowanych część była bezpośrednio włączona do programu badawczego Uczelni. Kierownictwo Wydziału Ekologii przedstawiło 2 publikacje naukowe studentów kierunku opublikowane wspólnie z pracownikami.

Według informacji zawartych w Raporcie samooceny (str. 24 i 25) oraz wypowiedzi opiekunów kół naukowych w WSEiZ działa 12 kół naukowych, z tego 6 tematycznie powiązanych z kierunkiem „ochrona środowiska”. W Uczelni koła naukowe mają charakter międzywydziałowy. Większość z nich swą działalność wiąże z problematyką zrównoważonego rozwoju, ekologii oraz szeroko pojętej architektury. Główną formą aktywności kół jest propagowanie wiedzy i wzbogacanie umiejętności studentów, badania terenowe w Parkach Narodowych i obszarach Natura 2000, inwentaryzacja i monitoring gatunków inwazyjnych oraz opracowanie referatów z prac koła na seminariach. Na spotkaniu z Zespołem wizytującym kilku studentów potwierdziło udział w pracach kół naukowych i wyraziło się o niej pozytywnie. Zespół PKA spotkał się także z opiekunami 3 kół naukowych działających w obszarze wizytowanego kierunku. Na podstawie przeprowadzonych rozmów można stwierdzić, że opiekunowie oraz władze wydziału stwarzają studentom możliwości do działania i podejmowania tematyki badawczej w ramach kół naukowych i badań realizowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Ponadto Uczelnia wspiera działalność kół poprzez finansowanie udziału w konferencjach i obozach naukowych. Głównie w działalność kół angażują się studenci ostatnich semestrów realizujący w ramach koła pracę dyplomową, jednak po obronie pracy nie są najczęściej zainteresowani przygotowaniem publikacji z wynikami badań, ponieważ podejmują pracę zawodową.

Wydział we współpracy z Polskim Towarzystwem Botanicznym organizuje wyjazdy naukowo-turystyczne, w których studenci chętnie biorą udział.

Na spotkaniu z Zespołem wizytującym pracodawcy wskazali również na realizację szeregu prac dyplomowych w oparciu o współpracę z Wydziałem Ekologii WSEiZ. Wynikiem tych działań są zdobyte doświadczenia, które służą przede wszystkim do doskonalenia procesu dydaktycznego. Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi służy rozwojowi kadry na etapie realizacji prac rozwojowych oraz na etapie przewodów doktorskich i postępowań o nadanie stopni i tytułów naukowych.

WSEiZ współpracuje z zagranicznymi jednostkami naukowymi Brazylii, Litwy, Łotwy, Ukrainy, Kazachstanu, Irlandii, Tajlandii, Mołdawii, Francji, Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii, w zakresie: badań naukowych, współorganizacji i uczestnictwa w konferencjach naukowych, wymiany pracowników, wymiany studentów. W ramach 9 programów współpracy naukowej w ostatnich 5 latach 9 pracowników WSEiZ przebywało w zagranicznych jednostkach naukowych a 3 pracowników zagranicznych instytucji w WSEiZ. WSEiZ zawarła 15 umów o współpracy naukowej i dydaktycznej z partnerami zagranicznymi. 66 pracowników WSEiZ uczestniczyło w wymianie zagranicznej w ramach bezpośrednich umów o współpracy.

Współpraca z jednostkami zagranicznymi dotyczy: spotkań i konferencji naukowych, sporządzania planów programów i metodyk badań, publikacji naukowych recenzowania prac naukowych, prac studenckich kół naukowych oraz tematyki i organizacji dydaktyki.

W latach 2010-2014 6 nauczycieli akademickich prowadziło zajęcia dydaktyczne na uczelniach zagranicznych, a 23 nauczycieli uczelni zagranicznych zajęcia dydaktyczne na wizytowanym kierunku „ochrona środowiska”. 10 pracowników WSEiZ czynnie uczestniczy w

międzynarodowych instytucjach i towarzystwach naukowych o profilu związanym z ochroną środowiska. WSEiZ zorganizowała 5 konferencji naukowych z udziałem w komitetach naukowych zagranicznych pracowników naukowych. Pracownicy WSEiZ wygłosili 7 referatów naukowych, byli członkami komitetów naukowych konferencji zagranicznych dziesięciokrotnie. Pracownicy WSEiZ opublikowali 4 prace w wydawnictwach uczelni zagranicznych oraz 3 prace wspólnie z autorami zagranicznymi we własnej oficynie wydawniczej. Współpraca zagraniczna kadry dydaktycznej kierunku „ochrona środowiska” WSEiZ utrzymuje się na podobnym poziomie od szeregu lat

W/g Raportu samooceny (str. 30-31) w WSEiZ w latach 2010-2014 przygotowano 14 przedmiotów w języku angielskim, jednak studenci nie wyrazili zainteresowania tą formą kształcenia.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego **w pełni**
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział Ekologii WSEiZ w Warszawie posiada program badawczy ściśle związany z kierunkiem „ochrona środowiska”, posiada bazę badawczą, przeznacza na badania znaczące kwoty ze środków własnych i umów zewnętrznych oraz umożliwia studentom uczestniczenie w badaniach naukowych. Wizytowany Wydział prowadzi również współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi. Realizowany program badawczy jest ściśle powiązany z celami i zakładanymi efektami kształcenia na kierunku. Prowadzone badania i współpraca z podmiotami zewnętrznymi przyczynia się do podnoszenia jakości i doskonalenia kształcenia na kierunku, wspomagając osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Rekrutacja na studia w Uczelni odbywa się na podstawie „Regulaminu przyjęć na I rok studiów” wprowadzonego uchwałą Senatu nr 2/5/2013 z dnia 28 maja 2013 r. Zgodnie ze wspomnianym dokumentem o przyjęciu na studia zarówno pierwszego jak i drugiego stopnia decyduje kolejność zgłoszeń.

Wstęp na studia pierwszego stopnia jest wolny. Na studia mogą ubiegać się osoby posiadające świadectwo dojrzałości, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń - do wyczerpania wolnych miejsc. Natomiast o przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się absolwenci studiów licencjackich, inżynierskich lub magisterskich. Osoby, które ukończyły studia licencjackie mogą się ubiegać o przyjęcie na studia czterosemestralne, w tym semestr uzupełniający efekty kształcenia ze studiów I stopnia, natomiast absolwenci którzy ukończyli studia inżynierskie trwające co najmniej 7 semestrów mogą ubiegać się o przyjęcie na studia magisterskie trwające 3 semestry. Przyjęcie na studia II stopnia odbywa się na podstawie kolejności zgłoszeń-do wyczerpania wolnych miejsc. W przypadku osób, które ukończyły studia i stopnia na innym kierunku Rada Wydziału może określić odrębne wymagania i zasady uzupełnienia treści programowych.

Zasady rekrutacji na studia I stopnia są w pełni jasne i klarowne, natomiast w przypadku II stopnia powstają pewne wątpliwości. W zasadach rekrutacji nie wskazano, jakimi efektami

kształcenia powinien legitymować się kandydat i ewentualnie jak duże braki są dopuszczalne; oraz jak kandydat będzie mógł je uzupełnić. Precyzyjnie określono tylko różnice dla absolwentów studiów licencjackich, przy czym procedura nie jest w pełni satysfakcjonująca, ponieważ każde studia licencjackie na kierunku „ochrona środowiska” mogą realizować inny program kształcenia.

Uczelnia nie powołuje komisji rekrutacyjnych, a decyzję o przyjęciu lub nieprzyjęciu na studia podejmuje Dziekan. W procesie rekrutacji nie biorą udziału studenci. Kandydat na studia ma prawo odwołać się do Rektora Uczelni i złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

- 2) system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen;

Na wizytowanym kierunku stosowany jest system oceny osiągnięć studentów zorientowany na ich systematyczną pracę, dzięki czemu sprawdzane są wszystkie rodzaje efektów kształcenia. W opinii studentów programy studiów oraz liczba godzin z poszczególnych przedmiotów są dostosowane do zakresu materiału i czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, co sprzyja systematycznemu uczeniu się. System punktacji ECTS odpowiada nakładowi pracy studentów, niezbędnej do zrealizowania treści programowych przedmiotów.

Studenci przyznali, że są oceniani obiektywnie, na podstawie zdobytej wiedzy i umiejętności oraz mają zapewnioną możliwość wglądu do swoich prac w celu uzyskania informacji na temat popełnionych błędów. Wymagania oraz forma weryfikacji efektów kształcenia, które są przedstawiane podczas pierwszych zajęć dydaktycznych przez nauczycieli akademickich, są konsekwentnie realizowane jednakowo wobec wszystkich studentów. W przypadku uzasadnionych wątpliwości co do oceny lub przebiegu egzaminu studenci mogą, na podstawie § 21 Regulaminu Studiów ubiegać się o przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia komisyjnego. Decyzję w tej sprawie podejmuje dziekan. Studenci ocenili zaproponowaną procedurę jako odpowiednią, przyznając jednocześnie, że z niej nie korzystali nigdy. System oceny osiągnięć studentów jest w opinii studentów jest zrozumiały, obiektywny i sprawiedliwy oraz zorientowany na proces uczenia się.

- 3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Na kierunku „ochrona środowiska” funkcjonuje systemu ECTS, pozwalający na przenoszenie osiągnięć studentów pomiędzy ośrodkami akademickimi. Uczelnia stwarza możliwości wyjazdów zagranicznych. Uczelnia posiada kartę Erasmus+ oraz od 2012 roku wyznaczyła nową osobę odpowiedzialną za ten program na poziomie uczelnianym. Ze względu na wielkość uczelni nie powołano koordynatorów wydziałowych. O możliwości wyjazdu decyduje komisja, w której składzie znajduje się przedstawiciel Samorządu Studenckiego. Jako kryteria brane są pod uwagę: średnia, aktywność naukowa oraz społeczna (również poza uczelnianą). Uczelnia pomaga również w zorganizowaniu wyjazdu dla studentów, którzy nie zakwalifikowali się do otrzymywania stypendium w ramach programu Erasmus+. Uczelnia ze względu na słabą aktywność dotychczas otrzymuje małą liczbę stypendiów z puli programu, ale co roku stara się zwiększać liczbę studentów wyjeżdżających na studia oraz praktyki zagraniczne. Zespół Oceniający ustalił, że studenci ze

studiów stacjonarnych prowadzonych przez Wydział biorą udział w wymianach międzynarodowych. Pomimo zachęt ze strony Uczelni studenci wizytowanego niestacjonarnego kierunku „ochrona środowiska” nie wyrazili zainteresowania wyjazdami ze względu na pracę zawodową. Zresztą sami potwierdzili ten fakt w trakcie spotkania z Zespołem wizytującym.

Uczelnia aktywnie korzysta z pomocy zagranicznych nauczycieli akademickich, którzy gościnnie odwiedzają Uczelnię w ramach wykładów okolicznościowych, jako opiekunowie studentów z zagranicy. Uczelnia posiada dwie umowy bilateralne z uczelniami w Kazachstanie oraz w Stanach Zjednoczonych.

Uczelniany koordynator ds. programów międzynarodowych w spotkaniu z Zespołem PKA przyznał, że Uczelnia jest elastyczna przy ustalaniu learning agreement. Zespół Wizytujący pozytywnie ocenia działania Uczelni związane z wymianą międzynarodową.

Jednostka, podobnie jak cała uczelnia nie bierze udziału w programach wymiany krajowej, w związku z czym zaleca się podjęcie działań w tym obszarze.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

Opieka dydaktyczna

W opinii studentów wizytowanego kierunku nauczyciele akademicki dobrze wypełniają swoje obowiązki. Punktualnie rozpoczynają i kończą zajęcia, są dostępni w czasie wyznaczonych konsultacji, które są dostosowane do studentów niestacjonarnych. W przypadku niektórych przedmiotów prowadzący zajęcia udostępniają materiały dodatkowe za pomocą platformy internetowej. Studenci uznali materiały za przydatne i starannie przygotowane.

Każdy student ma możliwość osobistych konsultacji z nauczycielem akademickim, korzystając z funkcjonującego w Uczelni systemu dyżurów konsultacyjnych nauczycieli oraz ustalając indywidualne terminy konsultacji. Podczas dyżurów nauczycieli studenci mogą rozwiązać swoje ewentualne wątpliwości dotyczące zagadnień poruszanych na zajęciach, skonsultować realizowane zadania i projekty, uzyskać porady dotyczące problemów naukowo-dydaktycznych. Terminy dyżurów dostępne są w Dziekanatach Wydziałów i na Wirtualnej Uczelni. Dodatkowo na każdym prowadzonym przez Uczelnię kierunku powołani zostali opiekunowie specjalności, którzy pomagają studentom w podjęciu decyzji przy wybieraniu specjalności, informując ich o założeniach programowych, wymaganiach specjalnościowych i perspektywach zawodowych. Konsultacje odbywają się w pomieszczeniach dydaktycznych lub w specjalnych pomieszczeniach dla pracowników znajdujących się w każdym budynku WSEiZ. Studenci potwierdzili możliwość kontaktu z nauczycielami w sprawie realizowanych zajęć.

Wizytowana jednostka nie oferuje kursów wyrównawczych, a studenci nie zgłosili potrzeby ich organizacji, zaproponowali jednak uruchomienie kursów umożliwiających uzyskanie certyfikatów ISO lub innych związanych z obszarem kształcenia. Zwrócili także uwagę na brak możliwości wyboru nauczanego języka obcego. Obecnie studenci uczą się wyłącznie języka angielskiego, a w czasie spotkania z Zespołem PKA zaznaczyli, że chętnie podjęliby naukę języka niemieckiego. W ich opinii uczelnia nie stwarza również możliwości do nauki dodatkowego języka obcego np. w formie kursu.

Studenci wizytowanego kierunku mają zapewnioną możliwość indywidualizacji kształtowania ścieżki edukacyjnej poprzez wybór specjalności (dwóch na studiach

pierwszego stopnia oraz 3 na studiach drugiego stopnia), co w ocenie studentów jest wystarczające. Regulamin studiów umożliwia studiowanie według IOS oraz IPS z czego studenci wizytowanego kierunku świadomie nie korzystają.

W trakcie spotkania z Zespołem wizytującym studenci przyznali, że poza pojedynczymi osobami nie korzystają z sylabusów, ponieważ informacje przekazane przez prowadzących są wystarczające. Wspólna analiza przykładowego sylabusu przez eksperta Zespołu PKA ze studentami pokazała, że są one czytelne i przejrzyste. Zawierają kompletne informacje takie jak: kod i nazwę przedmiotu, koordynatora oraz prowadzącego przedmiot, formy zajęć wraz z limitami liczby studentów dla każdej formy, liczbę godzin i punktów ECTS z podziałem na semestr, stosowane metody dydaktyczne, cel przedmiotu, treści kształcenia, szczegółowe efekty kształcenia wraz ze sposobami ich weryfikacji, łączny czas pracy studenta z podziałem na rodzaje, literaturę podstawową i uzupełniającą, datę ostatniej aktualizacji dokumentu. Zdiagnozowano jednak pojedyncze przypadki braku części tych informacji, o czym wspomniano w punkcie 2.3 raportu.

Zajęcia na wizytowanym kierunku odbywają się w formie 10 zjazdów, w czasie których studenci mają zajęcia w soboty i niedziele w godz. 8:00 – 21:00. Pomimo dużego obciążenia studenci nie zgłosili uwag do takiej organizacji studiów. Są świadomi, że dzięki takiej organizacji mogą zrealizować wszystkie efekty kształcenia.

Proces dyplomowania na wizytowanym kierunku studenci ocenili jako dobry. Wybór tematów prac dyplomowych następuje rok przed planowym zakończeniem studiów. Studenci wybierają tematy z listy zaproponowanych tematów lub mogą zgłosić swój temat po uzgodnieniu z promotorem. Pracy dyplomowej towarzyszy seminarium dyplomowe, na studiach pierwszego stopnia ponadto w tygodniowa praktyka dyplomowa. W czasie seminarium dyplomowego student zapoznaje się z zasadami tworzenia pracy dyplomowej, przygotowuje oraz prezentuje bieżące postępy w realizacji pracy dyplomowej. W Uczelni funkcjonuje kontrola antyplagiatowa, której poddawane są wszystkie prace dyplomowe. Studenci są świadomi sprawdzania ich prac oraz znają ewentualne konsekwencje plagiatu.

Studenci wizytowanego kierunku pozytywnie oceniają pracę dziekanatu, biura Dziekana i Rektora. Wszystkie informacje, ogłoszenia, godziny otwarcia i dyżury są dostępne za pośrednictwem strony internetowej Uczelni.

Na stronie internetowej studenci mogą również znaleźć program kształcenia dla swojego kierunku, plan studiów, matrycę efektów kierunkowych oraz szczegółowy opis toku studiów.

Jednostka nie powołuje opiekunów lat z pośród nauczycieli akademickich, a wszelkie problemy i wnioski w imieniu studentów zgłaszają starości poszczególnych roczników, co w opinii studentów jest wystarczające, ze względu na niezbyt liczne roczniki. W jednostce nie opracowano systemu zgłaszania skarg lub załatwiania sytuacji konfliktowych, do tej pory nie było takiej potrzeby.

W opinii studentów władze Uczelni oraz Wydziału podejmują ciągłe działania na rzecz poprawy warunków studiowania. Studenci są zadowoleni z podjętych studiów i zauważają wsparcie Uczelni i Wydziału w zdobywaniu wiedzy.

Na wizytowanym kierunku nie studiuje osoby niepełnosprawne, w związku z czym ocena faktycznego wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością nie jest możliwa. Ułatwienia i przystosowanie bazy dydaktycznej do osób z niepełnosprawnością szczegółowo opisano w kryterium 5.

Opieka naukowa

Uczelnia umożliwia rozwój naukowy studentów, co zostało opisane w pkt 6 Raportu z wizytacji. Wskazano tam, że dobre funkcjonowanie różnych kół naukowych. Dyplomanci kierunku „ochrona środowiska” mają możliwość realizacji swoich prac badawczych w ramach

kół naukowych, z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu Uczelni oraz we współpracy z opiekunami tych kół.

Opieka materialna

Analiza Regulaminu pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie, który został wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 15/2014 wykazała jednak pewne nieprawidłowości. Zgodnie z zapisami w § 3 ust. 1 ww. regulaminu w Uczelni „Świadczenia, o których mowa § 2 przyznaje Komisja Stypendialna i Odwoławcza Komisja Stypendialna”, a według ust. 4 „Członków Komisji Stypendialnej powołuje i odwołuje rektor (...)”. Należy zatem stwierdzić, że wszystkie świadczenia: stypendium socjalne, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendium rektora dla najlepszych studentów oraz zapomoga są przyznawane przez Komisję Stypendialną powoływaną przez rektora Uczelni. Taki stan jest niezgodny z art. 175 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który brzmi: „Świadczenia, o których mowa w art. 173 ust. 1 pkt 1-2 i 8, są przyznawane na wniosek studenta przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej.” Dla studentów wizytowanego kierunku kierownikiem podstawowej jednostki organizacyjnej jest Dziekan Wydziału Ekologii, i to dziekan, lub powołana przez niego komisja stypendialna (art. 175 ust. 4 Ustawy) są kompetentni do rozpatrywania wniosków i przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego oraz zapomogi. Zespół PKA zaleca zastąpienie uczelnianej Komisji Stypendialnej komisjami na każdym wydziale, powoływanymi przez kierowników podstawowych jednostek.

W obecnej formie jedynie stypendium rektora dla najlepszych studentów może być przyznawane przez uczelnianą Komisję Stypendialną. Zespół wizytujący proponuje, aby w przypadku wprowadzenia w miejsce uczelnianej Komisji Stypendialnej komisji wydziałowych, przenieść uprawnienia do przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów w kompetencje Odwoławczej Komisji Stypendialnej, w nawiązaniu do art. 175 ust. 2 i 4. Ponadto Zespół wizytujący stwierdził, że z Regulaminu nie wynika wprost sposób powołania członków Odwoławczej Komisji Stypendialnej. Zaleca się uszczegółowienie zapisów w tym względzie.

Z przedstawionych członkom Zespołu PKA składowi Komisji Stypendialnej oraz Odwoławczej Komisji Stypendialnej wynika, że większość składu w obu komisjach stanowią studenci.

Pomimo wykazanych powyżej uchybień formalnych należy stwierdzić, że Uczelnia dokonała poprawnego podziału funduszu pomocy materialnej, a na wizytowanym kierunku przyznano stypendia rektora dla najlepszych studentów z zachowaniem ustawowych limitów. W opinii studentów wizytowanego kierunku system przyznawania pomocy materialnej działa dobrze i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Stypendia są przyznawane sprawnie, wypłacane na czas, oraz w odpowiedniej wysokości. Również wnioski o stypendium w opinii studentów są czytelne i nie sprawiają problemów przy ich wypełnianiu.

Uczelnia nie posiada własnego funduszu stypendialnego ani nie prowadzi domów studenckich.

Ciekawą inicjatywą Uczelni, godną pochwały jest wspieranie laureatów olimpiad przedmiotowych na szczeblu centralnym lub okręgowym, którzy są zwolnieni z opłaty czesnego przez pierwszy semestr.

Działalność wpierająca

Samorząd Studencki działa na poziomie uczelni. Brak jest struktur samorządu na poszczególnych wydziałach. Rolę łącznika pomiędzy samorządem studenckim a studentami pełnią starości poszczególnych lat. Ze względu na niestacjonarną formę studiów studenci wizytowanego kierunku nie angażują się w działalność samorządu. W czasie spotkania z

Zespołem wizytującym przewodniczący samorządu ocenił współpracę z władzami uczelni jako partnerską. Postulaty studentów są poddawane pod dyskusję i brane pod uwagę. W uczelni poza kołami naukowymi, brak innych organizacji studenckich. Podejmowane są działania do założenia uczelnianego klubu AZS.

W Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie od 2002 roku działa biuro karier, w strukturach uczelni nazwane Biurem Przedsiębiorczości Akademickiej. Jednostka została zarejestrowana w Wojewódzkim Urzędzie Pracy i wchodzi w skład Mazowieckiej Sieci Biur Karier oraz Ogólnopolskiej Sieci Biur Karier. Do zadań biura należy przeprowadzanie badania losów zawodowych absolwentów, organizacja targów pracy oraz szkoleń, a także upowszechnianie wśród studentów ofert pracy. Biuro organizuje dla studentów dyżury psychologa pracy oraz prawnika, co ocenia się pozytywnie. Negatywnie należy ocenić pasywne podejście biura karier do pozyskiwania ofert pracy – biuro ogranicza się do rozpowszechniania ofert, które do niego napływają. Przedstawiciel biura w trakcie spotkania z Zespołem PKA przyznał, że wśród ofert brak propozycji bezpośrednio związanych z wizytowanym kierunkiem. Studenci wizytowanego kierunku rzadko korzystają z oferty biura karier. Pozytywnie oceniają organizację targów pracy. W ich opinii największym problemem jest brak ofert pracy zgodnych z ich kierunkiem kształcenia.

Studenci odnoszą się pozytywnie do systemu opieki naukowej, dydaktycznej, materialnej i socjalnej.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego

znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady i procedury rekrutacyjne na studia I stopnia są przejrzyste i oparte na obiektywnych kryteriach i nie zawierają przepisów dyskryminujących jakąkolwiek grupę kandydatów. Natomiast w odniesieniu do studiów II stopnia nie wskazano jakimi efektami kształcenia powinien legitymować się kandydat na te studia, w związku z tym zaleca się opracowanie przejrzystych kryteriów rekrutacji na studia II stopnia.
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces systematycznego uczenia się. Studenci są we właściwy sposób informowani o wymaganiach egzaminacyjnych oraz formie i sposobie zaliczania przedmiotów. W opinii studentów system oceny jest obiektywny.
- 3) Uczelnia umożliwia uczestnictwo w programach międzynarodowych, jednak ze względu na aktywność zawodową studentów zainteresowanie wymianą międzynarodową jest znikome. Uczelnia nie uczestniczy w programach wymiany krajowej.
- 4) System pomocy naukowej i dydaktycznej sprzyja rozwojowi studentów i osiąganiu przez nich zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia posiada przejrzysty system materialny skierowany do środowiska studenckiego, pomimo uchybień stwierdzonych w Regulaminie pomocy materialnej.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (zwany dalej WSZJK lub Systemem) wprowadzony został w Uczelni Uchwałą Senatu z dnia 16 września 2008 r. w sprawie wprowadzenia Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W kolejnych latach Uchwałami Senatu z dnia: 26 maja 2009 r., 12 grudnia 2011 r., 18 grudnia 2012 r., a także 17 grudnia 2013 r., podjęto działania nowelizujące oraz dostosowujące System do obecnie obowiązujących przepisów prawa.

W WSZJK wskazana została struktura odpowiedzialności w obszarze zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania obejmująca zarówno organy Uczelni (Rektor, Senat, Rady Wydziałów, Dziekani), jak i powołane dla potrzeb tego systemu ciała wielo- i jednoosobowe (m.in. Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, Zespoły Dydaktyczne ds. Dyplomowania, Zespoły Dydaktyczne ds. Praktyk, Zespoły Dydaktyczne Tematyczne, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Pełnomocnicy Dziekanów ds. Jakości na Kierunkach Studiów, Pełnomocnicy ds. Dyplomowania, Pełnomocnicy ds. Praktyk, Kierownicy Studiów Podyplomowych, Opiekunowie Specjalności, Koordynatorzy Przedmiotów). W celu uzyskania większej przejrzystości struktury decyzyjnej funkcjonującej w ramach systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia opracowano algorytm organizacyjny, w którym przedstawione zostały wzajemne powiązania oraz współzależności. Dla organów i osób współtworzących tę strukturę zostały dookreślone szczegółowe zakresy kompetencji, będące pochodną kompetencji statutowych określonych dla organów Uczelni, jak i zadań wynikających z potrzeb procesu kształcenia oraz funkcjonowania samego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia.

Podczas wizytacji zapoznano się z dokumentacją związaną zarówno z aktywnością organów, zespołów i osób bezpośrednio objętych strukturą systemu, jak również będącą wynikiem funkcjonowania samego systemu, a także realizacji zadań określonych w ww. wewnętrznych aktach normatywnych. Z analizy dokumentacji Senatu i Rady Wydziału wynika, iż problematyka jakości kształcenia jest przedmiotem obrad tych organów, a mianowicie podczas posiedzeń przedstawiane były zagadnienia związane m. in. z funkcjonowaniem i doskonaleniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, polityką kadrową, zmianami w planach i programach studiów, strategią rozwoju, wynikami badań monitorujących jakość kształcenia. Analiza dokumentacji prac Rady Wydziału Ekologii wskazuje, iż omawiana tematyka jakości kształcenia dotyczyła okresowej oceny nauczycieli akademickich, procesu dyplomowania, czy zmian w funkcjonowaniu WSZJK. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” jest elementem systemu funkcjonującego na Wydziale Ekologii oraz w Uczelni.

Zapoznano się również z dokumentacją związaną z funkcjonowaniem Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia (powołanej Zarządzeniem nr 40/2012 Rektora WSEiZ z dnia 31 grudnia 2012 r., skład zmieniony Zarządzeniem Nr 17/2014 Rektora z dnia 26 września 2014 r.), Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Ekologii (powołanej Zarządzeniem Nr 43/2012 z dnia 31 grudnia 2012r.), a także Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia

(powołanie - aneks z dnia 31 grudnia 2012 r. do Zarządzenia Rektora z dnia 28 września 2011 r.), która pozwala uznać aktywność i zaangażowanie tych ciał w problematykę zapewniania oraz doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni. Można stwierdzić, iż na obecnym etapie rozwoju Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie, zostały stworzone struktura odpowiedzialności oraz uregulowania prawne umożliwiające funkcjonowanie systemu oraz jego doskonalenie. **Przedstawiona powyżej struktura WSZJK w WSEiZ w Warszawie jest przejrzysta i umożliwia badanie jakości kształcenia na wszystkich istotnych dla kształcenia płaszczyznach.**

WSZJK jest stale doskonalony. Świadczą o tym wydawane przez Rektora zarządzenia, które udoskonalają stosowane procedury. W ostatnim Zarządzeniu Rektora Nr 19/2014 z dnia 26 września 2014 r. w sprawie wprowadzenia zmian do *Regulaminu prowadzenia badań monitorujących jakość kształcenia* określone zostały rodzaje badań, podmioty, zakres, częstotliwość, procedury oraz jednostki odpowiedzialne za ich przeprowadzenie i sposób wykorzystania wyników prowadzonych badań. W powyższym Zarządzeniu określono, iż badania monitorujące jakość kształcenia obejmują następujące aspekty: program kształcenia, proces dydaktyczny, kadre naukowo-dydaktyczną, obsługę administracyjną procesu dydaktycznego, zaplecze dydaktyczne, proces rekrutacyjny, oczekiwania pracodawców wobec absolwentów opuszczających uczelnie wyższe.

Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia dokonuje analizy sposobu weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia poprzez coroczną analizę wystawianych ocen, wielkości i przyczyn odsiewu oraz analizę wyników egzaminów dyplomowych. W procesie analizy uczestniczą przedstawiciele studentów, którzy w sposób bezpośredni lub pośredni (np. za pośrednictwem Samorządu Studentów WSEiZ) wyrażają opinie o osiąganiu zakładanych efektów kształcenia. Wyniki analizy przedstawiane są Pełnomocnikowi Rektora ds. Jakości Kształcenia. Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia po zakończeniu roku akademickiego przedstawia Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rektorowi i Prezydentowi Uczelni, wyniki weryfikacji w zbiorczym raporcie.

Elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia jest system ankietyzacji oraz hospitacji. Ankietowanie studentów i absolwentów odbywa się przy użyciu papierowych ankiet umieszczanych w pobliżu dziekanatu oraz ankiet w formie elektronicznej dostępnych w internetowym systemie Wirtualna Uczelnia, po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych, nie rzadziej niż raz na semestr. Powyższe zasady określone zostały w wymienionym wyżej Zarządzeniu Rektora nr 19/2014 z dnia 26 września 2014 r. Ankieta składa się aż 15 pytań i pozwala studentowi na odpowiedź w 5 stopniowej skali (1 – ocena niedostateczna, 5 – ocena bardzo dobra) lub tak/nie w zależności od pytania. Dodatkowo, w ankiecie znajduje się miejsce na inne uwagi studentów, którymi chcieliby się podzielić. Budowę ankiety oraz zestaw pytań Zespół PKA ocenia pozytywnie, choć liczba pytań mogłaby być mniejsza. Studenci pozytywnie ocenili zestaw pytań zawartych w ankiecie. Dziekan Wydziału wyznacza co najmniej 10% nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na danym kierunku studiów do procedury ankietyzacji. Analizy wypełnionych przez studentów ankiet dokonuje Dział Jakości Nauczania i Badań, który sporządza z nich semestralne raporty studenckiej oceny pracy nauczycieli akademickich. Raporty przekazywane są Rektorowi Uczelni, Dziekanom Wydziałów, bezpośrednim przełożonym nauczycieli i innym podmiotom odpowiedzialnym za zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia, w tym komisji ds. jakości. Raporty udostępniane są też przedstawicielom Samorządu Studentów Uczelni. Zespół wizytujący analizował raporty. Stwierdzono, że są one opracowane rzetelnie, jedynie szkoda, że nie ma w nich informacji na temat działań w odniesieniu do nauczycieli, którzy otrzymali oceny poniżej dostatecznej.

Studenci wizytowanego kierunku mają świadomość istnienia jedynie papierowych ankiet oceniających nauczycieli, a w ich opinii lokalizacja jest zła i nie zachęca do ich wypełniania. Zaleca się poinformowanie studentów o możliwości wypełniania ankiet w formie elektronicznej oraz przeprowadzenie szkolenia z obsługi internetowej platformy umożliwiającej wypełnienie ankiet.

Hospitacje zajęć dokonywane są zgodnie z *Regulaminem hospitacji zajęć dydaktycznych* wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 14/2012 z dnia 28 września 2012 r. Raport z hospitacji sporządzony zostaje na określonym w Zarządzeniu Rektora formularzu hospitacyjnym, najpóźniej w terminie 7 dni od przeprowadzonej hospitacji. Celem przeprowadzenia hospitacji jest zdiagnozowanie metod prowadzonych zajęć i wykorzystanie narzędzi dydaktycznych oraz podjęcie działań doradczych mających na celu wyeliminowanie ewentualnych niedoskonałości, prowadzące do doskonalenia procesu dydaktycznego i stałego podnoszenia jakości. Hospitacje przeprowadza się na podstawie *semestralnych planów hospitacji zajęć dydaktycznych Wydziału Ekologii*. W planie hospitacji w roku akademickim 2013/2014 wytypowano tylko 3 zajęcia dydaktyczne z kierunku „ochrona środowiska”, a w roku akademickim 2014./2015 4. Jednak pomimo małej liczebności hospitowanych zajęć dydaktycznych w każdym roku procedura spełniała swoją rolę. Protokoły pohospitacyjne wypełnione zostały rzeczowo.

Zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich określa zarządzenie Rektora nr 37/2012 z dnia 31 grudnia 2012 r. dotyczące oceny okresowej nauczycieli akademickich. Okresowa ocena nauczycieli akademickich odbywa się co dwa lata lub na wniosek kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej. Okresowa ocena nauczycieli akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora zatrudnionego w Uczelni na podstawie mianowania dokonywana jest co cztery lata. Oceny przeprowadzają Dziekani. Dziekan może powołać Wydziałową Komisję Oceniającą oraz może zasięgnąć opinii przewodniczącego Zespołu Dydaktycznego. Rektor dokonuje oceny nauczycieli akademickich pełniących funkcję Dziekanów oraz kierowników i nauczycieli akademickich międzywydziałowych jednostek organizacyjnych. Rektor rozpatruje odwołania od ocen dokonywanych przez Dziekanów oraz rozpatruje ponownie, na wniosek nauczycieli akademickich.

Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie zgodnie z zapisami Wewnętrznego Systemu Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia ustaliła kryteria, którym powinien odpowiadać nauczyciel akademicki przewidziany do prowadzenia zajęć dydaktycznych. Powinien on:

- posiadać jak najwyższe kwalifikacje oraz dorobek w obszarze wiedzy, wskazanym dla danego kierunku studiów, w zakresie dyscypliny nauki, do której odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku,
- być autorytetami naukowymi i/lub doświadczonymi profesjonalistami w dziedzinie prowadzonych przedmiotów,
- odznaczać się wysoką komunikatywnością wypowiedzi i potrafić pobudzić wśród studentów pragnienie zdobywania wiedzy, a także uczestniczenia w jej tworzeniu oraz kształtowania umiejętności i kompetencji społecznych.

W trakcie wizytacji Władze Wydziału przedłożyły również m.in. następującą dokumentację: powołania z dnia 31 grudnia 2012 r. Pełnomocników Dziekana Wydziału Ekologii: ds. jakości na kierunku Ochrona Środowiska, ds. Dyplomowania, ds. Praktyk, Wyniki analizy ankiet w ramach badania studenckiej oceny praktyk zawodowych (lata 2012/2013, 2013/2014), wyniki analizy ankiet w ramach badania oczekiwań pracodawców (2013/2014), wyniki analizy ankiet w ramach badania studenckiej oceny administracji oraz organizacji procesu i zaplecza dydaktycznego (semestry: letni i zimowy - 2012/2013, 2013/2014),

badanie rekrutacyjne (lata: 2010/2011, 2011/2012, 2012/2013), wyniki analizy ankiety w ramach przeprowadzonego badania rekrutacyjnego (2013/2014), wyniki analizy ankiet w ramach projektu badawczego „Losy zawodowe absolwentów” z 2010, 2011 i 2012r., Raport z monitorowania losów absolwentów, kierunek „ochrona środowiska” (czerwiec 2014). Przedstawiono ponadto Sprawozdania Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia (2011/2012, 2012/2013), które zgodnie z założeniami systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia stanowią podstawę do wprowadzenia działań doskonalących, w tym korygujących oraz zapobiegawczych.

Spośród wymienionych procedur szczególną uwagę Zespołu PKA zwróciła ankieta w ramach której oceniono kryteria wyboru Uczelni, Wydziału i kierunku studiów (tzw. ankieta rekrutacyjna). Celem tej ankiety była także ocena stopnia efektywności rekrutacji, a szczególnie działań marketingowych i promocyjnych oraz kanałów komunikacyjno-informacyjnych. W wyniku tej ankiety Uczelnia pozyskała informacje na temat kierunków działań w trakcie rekrutacji.

Zespół wizytujący analizował raporty opracowane na podstawie powyżej wymienionych ankiet. Stwierdził, że ankietyzacja była przeprowadzona poprawnie, uzyskano wyniki, które właściwie interpretowano. Każdy raport kończą wnioski. Jednak z wniosków tych nie wynika sposób podejmowania działań naprawczych czy też doskonalących programy kształcenia. **Ułomnością WSZJK realizowanego na Wydziale Ekologii w WSEiZ w Warszawie jest brak opracowanych procedur związanych z podejmowaniem działań naprawczych i doskonalących program kształcenia.**

Informacje o działaniach WSZJK na Wydziale Ekologii w WSEiZ w Warszawie są przekazywane na posiedzeniach Rady Wydziału. W posiedzeniach tych uczestniczą także wybrani przedstawiciele studentów. Na RW omawiane są raporty z funkcjonowania Systemu, prowadzona jest na ten temat dyskusja.

Na Wydziale realizuje się również politykę zapobiegania zjawiskom patologicznym. Służy temu m.in.: system antyplagiatowy

Reasumując działanie WSZJK na Wydziale Ekologii w WSEiZ w Warszawie należy stwierdzić, że opracowano przejrzystą strukturę funkcjonowania tego systemu, która pozwala na wieloaspektowe badanie jakości kształcenia. System ten funkcjonuje właściwie i jest efektywny i pozwala na ocenę różnych kryteriów mających wpływ na jakość kształcenia. Uczelnia i Wydział Ekologii wykorzystują WSZJK w celu kształtowania polityki kształcenia. Niemniej jednak wskazane byłoby dopracowanie systemu działań doskonalących system.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą przede wszystkim nauczyciele akademicy. Również angażowani są studenci. Przedstawiona Zespołowi PKA dokumentacja wskazuje na aktywny udział samorządu studenckiego w pracach zarówno Uczelniej, jak i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, co potwierdza prawie 100% frekwencja przedstawicieli studentów w posiedzeniach ww. organów.

W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. W celu współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym powołane zostało w Uczelni na mocy Zarządzenia Rektora nr 6/2002 z dnia 1 grudnia 2002 r. (w związku z Uchwałą Senatu Uczelni z dnia 26 lutego 2002 r.) - Biuro Przedsiębiorczości Akademickiej. Na Wydziale Ekologii działa ponadto „w trosce o

zapewnienie wysokiej jakości kształcenia oraz doskonalenie programów kształcenia, z uwzględnieniem aktualnych oczekiwań rynku pracy” Rada Pracodawców Wydziału Ekologii. Powyższe ciało kolegialne powołane zostało Uchwałą nr 4/09/2012 Rady WE z dnia 25 września 2012 r. Rada Pracodawców, jak wskazano w pkt 1.2 Raportu z wizytacji, jest zaangażowana w dopracowanie programów kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” do oczekiwań Pracodawców i wymogów rynku pracy, w organizację praktyk dla studentów kierunku oraz szczególnie w rozwijanie współpracy ze sferą biznesu, instytucjami i organizacjami społecznymi oraz administracją publiczną województwa mazowieckiego. Efektem tej współpracy było podjęcie wspólnych inicjatyw w zakresie organizacji studiów podyplomowych („Doradca ds. ochrony Środowiska”, „Odnawialne źródła energii”, „Samorządowy menadżer energii”). Podjęto także działania celem wspólnej realizacji 8 wspólnych projektów badawczych dotyczących różnych zagadnień związanych z szeroko rozumianą ochroną środowiska.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+/-	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+/-	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+/-	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego

w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie oraz Wydział Ekologii stosują procedury i narzędzia badające jakość kształcenia określone w uczelnianym wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia.** W Uczelni i na Wydziale system ten jest efektywny i podlega ciągłemu doskonaleniu. **Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i przejrzysta oraz spełnia swoje zadania.**
- 2) W procesie zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” uczestniczą interesariusze wewnętrzni.** Od 2012 roku również przedstawiciele środowiska społeczno-gospodarczego. Powołana wówczas Rada Pracodawców działa bardzo aktywnie i przyczynia się do doskonalenia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X			
infrastruktura dydaktyczna			X		
prowadzenie badań naukowych		X			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Kierunek studiów „ochrona środowiska” prowadzony na Wydziale Ekologii Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie ma długoletnią tradycję, bowiem funkcjonuje od 1995 r., czyli od początku istnienia Uczelni. Koncepcja kształcenia wypracowana na kierunku ściśle nawiązuje do misji i strategii Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania oraz do strategii Wydziału Ekologii. W procesie opracowywania koncepcji kształcenia brali udział interesariusze wewnętrzni oraz byli szczególnie zaangażowani przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego

Efekty kształcenia są sformułowane poprawnie, dość ogólnie, co pozwala elastycznie kształtować plan studiów. Spełniają wymogi określone w KRK dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych, dyscyplinach ochrona i kształtowanie środowiska, biotechnologia oraz technika rolnicza, uwzględniają one wszystkie kompetencje inżynierskie. Program studiów I i II stopnia umożliwia realizację zakładanych efektów kształcenia. Efekty kształcenia, treści programowe i stosowane metody dydaktyczne są komplementarne i możliwe do uzyskania zarówno na studiach I, jak i II stopnia. System punktów ECTS jest stosowany i w ogólnych założeniach właściwy, niewielkich korekt wymaga przypisanie punktów ECTS do kilku przedmiotów (w tym praktyk zawodowych) oraz określenie bilansu nakładu czasu studenta. Należy dokonać drobnych korekt w zakresie sekwencji przedmiotów oraz sposobu zaliczania praktyk zawodowych. Niewielkiego dopracowania wymagają także karty przedmiotów.

Warunki dotyczące minimum kadrowego dla kierunku „ochrona środowiska” są spełnione. Do minimum zaliczono 5 profesorów, 3 doktorów habilitowanych oraz 11 doktorów na studiach I stopnia i 10 na studiach II stopnia. Struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych stanowiących minimum kadrowe jak i pozostałych

nauczycieli akademickich umożliwia osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu kształcenia. Obsada zajęć dydaktycznych na kierunku jest właściwa (jedynie dla 2 przedmiotów należy rozważyć zmianę osób prowadzących). Politykę kadrową prowadzoną przez Wydział Ekologii w zakresie rozwoju ocenianego kierunku należy uznać za spójną, istnieje system wsparcia rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej.

Wydział Ekologii dysponuje odpowiednimi salami wykładowymi i seminaryjnymi, pracowniami komputerowymi oraz znaczną częścią laboratoriów. Powinien jednak zapewnić własne pracownie do zajęć praktycznych z mikrobiologii, biotechnologii i toksykologii, doposażenia wymagają pracownie geologii i gleboznawstwa oraz meteorologii i hydrologii. Pomimo powyższych uwag, należy stwierdzić, że baza dydaktyczna kierunku „ochrona środowiska” umożliwia osiąganie zakładanych efektów kształcenia, pozwala także na prowadzenie badań naukowych ściśle związanych z kierunkiem. Badania te mają bezpośredni, korzystny wpływ na realizację zakładanych efektów kształcenia i doskonalenie procesu dydaktycznego.

Studenci mają odpowiednie wsparcie naukowe, dydaktyczne, materialne i społeczne. Wymaga jednak dopracowania system rekrutacji na studia II stopnia oraz regulamin pomocy materialnej.

Na Wydziale funkcjonuje wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, którego konstrukcja i narzędzia służą monitorowaniu procesu nauczania. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest formalnie zdefiniowana i przejrzysta oraz spełnia swoje zadania.

Oceniając możliwości funkcjonowania wizytowanego kierunku na rynku edukacyjnym należy stwierdzić, że kierunkiem tym prowadzonym w systemie studiów niestacjonarnych stale zainteresowane są osoby pragnące uzupełnić wykształcenie oraz nabyć odpowiednie kompetencje potrzebne w pracy zawodowej. Wymaga to od władz Wydziału ciągłego monitorowania oczekiwań kandydatów oraz pracodawców i bieżącego dostosowywania programów kształcenia do zmieniających się potrzeb. Sprostanie tym wymaganiom będzie warunkiem stabilnego utrzymywania naboru na dotychczasowym poziomie.

W Raporcie z wizytacji wskazano na potrzebę dokonania drobnych korekt programu kształcenia w zakresie:

- modyfikacji punktacji ECTS dla kilku przedmiotów (w tym praktyk) oraz określenie bilansu nakładu czasu studenta.
- korekty w zakresie sekwencji przedmiotów oraz sposobu zaliczania praktyk zawodowych dla studiów I i II stopnia,
- sylabusów, które wymagają uzupełnienia o bilans punktów ECTS z podziałem na prace z nauczycielem i samodzielną pracę studenta, precyzyjnego powiązania efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi oraz doprecyzowania metod oceny kompetencji społecznych,
- dopracowania przejrzystych kryteriów rekrutacji na studia II stopnia,
- dopracowania Regulaminu pomocy materialnej dla studentów, tak aby był on w pełni zgodny z zapisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

W odpowiedzi na raport Zespołu Oceniającego zawartej w piśmie z dnia 27 lutego 2015 r. władze Uczelni ustosunkowały się do wszystkich ocen i opinii zawartych w Raporcie z wizytacji. Poinformowano również, że odpowiedź na Raport z wizytacji była przedmiotem dyskusji w gronie Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Ekologii i wśród członków Rady

Wydziału, Rady Pracodawców oraz uczelnianego organu Samorządu Studentów WSEiZ oraz nauczycieli akademickich. W odpowiedzi na Raport z wizytacji Uczelnia przede wszystkim ustosunkowała się do uwag zawartych w kryterium 5 i 7, czyli do tych, w których Uczelnia uzyskała ocenę „znacząco”.

W odpowiedzi na uwagi zawarte w kryterium 5 (infrastruktura dydaktyczna) Uczelnia odniosła się do zarzutów związanych z brakiem pracowni geologii i umieszczeniem skromnych eksponatów geologicznych w szafach, brakiem własnych laboratoriów mikrobiologii, toksykologii i biochemii oraz do wyposażenia związanego z realizacją zagadnień z meteorologii, hydrologii i gospodarki wodnej. W odniesieniu do uwagi dotyczącej konieczności posiadania własnych laboratoriów z mikrobiologii, toksykologii i biochemii Uczelnia powołała się na obowiązujące rozporządzenie MNiSW z dnia 3 października 2014, które w §8 ust 1 pkt 2 ppkt f), które wskazuje na konieczność dysponowania odpowiednią infrastrukturą, a nie na jej posiadanie. Z argumentami Uczelni należy się zgodzić. Rzeczywiście Uczelnia podpisała umowę na udostępnienie w/w laboratoriów przez Wydział Farmaceutyczny z Oddziałem Medycyny Laboratoryjnej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (umowa 1/08/2003, w załączeniu do odpowiedzi na Raport z wizytacji). Należy stwierdzić, że laboratoria te są doskonale wyposażone na potrzeby kierunku i rzeczywiście akredytowana Uczelnia nie stworzy takich laboratoriów swoimi środkami.

W odniesieniu do pracowni geologicznej Uczelnia wyjaśniła, że zajęcia z tego zakresu odbywają się w Laboratorium Chemii i w trakcie zajęć eksponaty znajdujące się w szafach są udostępniane studentom. Władze słusznie zauważyły, że obecnie, przy tak małej skali kształcenia (1-2 grupy studenckie) nieuzasadnione ekonomicznie jest tworzenie osobnej pracowni. Podobne argumenty wysunięto w stosunku do Laboratorium hydrologii. W odniesieniu do konieczności funkcjonowania tego ostatniego stwierdzono dodatkowo, że specyfiką kształcenia na kierunku „ochrona środowiska” w WSEiZ jest realizacja wielu zajęć z hydrologii i gospodarki wodnej w terenie i w tym względzie Uczelnia dysponuje bardzo dobrze wyposażoną bazą w Laskach k. Warszawy (co zresztą Zespół Oceniający potwierdził, odwiedzając tamto miejsce). W związku z tym, analizując argumenty wysunięte przez Uczelnię oraz biorąc pod uwagę fakt, że baza Uczelni, choć w wielu wypadkach nie dorównuje znanym uczelniom prowadzącym podobne kierunki, to jednak pozwala na osiągnięcie wszystkich efektów kształcenia określonych dla tego kierunku, a więc biorąc pod uwagę ten punkt widzenia proponuje się podwyższenie oceny kryterium 5 z oceny „znacząco” na „w pełni”.

W zakresie kryterium 7 wskazano w Raporcie z wizytacji na konieczność dostosowania Regulaminu pomocy materialnej dla studentów do zapisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, kwestionując sposób powołania i uprawnienia Komisji Stypendialnej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej (zdaniem eksperta niezgodny z art. 173 ust. 1 pkt 1-2 i 8 oraz z art. 175 ust. 4 Ustawy). Zwrócono jednocześnie uwagę, że zgodnie z art. 175 ust. 1 świadczenia powinny być przyznawane przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej, którym jest Dziekan Wydziału. Tak więc, stypendia powinny być przyznawane przez wydziałowe komisje stypendialne, a nie przez uczelnianą. Władze Uczelni nie zgodziły się z interpretacją przepisów zawartych w Raporcie. Wskazały przede wszystkim, że art. 175 ust 4 Ustawy, wskazuje jednoznacznie na wiążący charakter wniosku samorządu studenckiego. Dziekan lub rektor przekazują swoje uprawnienia komisji studenckiej. Uczelnia dodatkowo odnosząc się do art. 177 ust. 1 Ustawy wskazuje, że nie ma istotnego znaczenia kto daną komisję powołuje, bowiem liczą się tutaj wiążące jej uprawnienia i cel dla którego została powołana komisja stypendialna. Pomijając dyskusję natury formalnej i oceniając

efekty działania komisji stypendialnej należy stwierdzić, że Zespół Oceniający nie zauważył nieprawidłowości w przyznawaniu stypendiów dla studentów i dlatego też ocena za to kryterium powinna być podwyższona. Dodać należy także, że pozostałe elementy decydujące o systemie wsparcia studentów w procesie uczenia były realizowane przez Uczelnię prawidłowo.

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
infrastruktura dydaktyczna		X			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			

Władze Uczelni i Wydziału ustosunkowały się także do innych szczegółowych uwag zawartych w raporcie m.in. stwierdzono, że zagadnienia związane weryfikacją efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych staną się przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Uczelnianej i Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Przewodnicząca Zespołu wizytującego

Prof. dr hab. Grażyna Jaworska